UDVIKLING

TIDSSKRIFT OM UDVIKLINGSHÆMMEDE

NR. 4, 4. KVARTAL 2003

UDVIKLING

TIDSSKRIFT OM UDVIKLINGSHÆMMEDE

ISSN 0905-7412

Abonnement - kursussekretariat og information:

Udvikling
Sekretariatet
Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens
Telefon 64 71 59 93
Fax 64 71 59 92
E-mail: udvikling@nypost.dk
Abonnement 2004 - fire tidsskrifter
Pris: 415,- kr. inkl. moms

Redaktion:

Udvikling,
Falkensteenvej 1A, Gerlev, 4200 Slagelse
Redaktør Hans Christian Hansen
Hjemmeside: www.udvikl.dk

Lay-out og korrektur:

Hans Christian Hansen.

Redaktionsmedlemmer:

Hans Christian Hansen (ansvarshavende)
Vera Madsen
Helen Jørgensen
Lisbeth Bruus-Jensen
Henning Jahn
Jørn Foss
Michael Henriksen
Ib Poulsen

Oplag:

1100

Udgiver:

Foreningen UDVIKLING i samarbejde
med Forstandergruppen.
Forretningsfører Henning Jahn
Haldager Mark Vej 22
4250 Fuglebjerg

Sats og tryk:

Jannerup offset a/s, Slagelse.

Forsidebillede:

Løghøsten er vel overstået på Levefællesskabet Hertha, Herskind i Århus Amt.
Læs mere om Levefællesskabet Hertha i dette nummer af Udvikling.

Tidsskriftet Udvikling udkommer fire gange årligt med artikler om arbejdet for udviklingshæmmede.

Udvikling blev startet i 1990 som et forsøg på at få lidt mere gang i erfaringsudvekslingen om det praktiske pædagogiske arbejde for udviklingshæmmede og interessen viste sig så stor at der var basis for at fortsætte tidsskriftet.

Artikler fra dig modtages med glæde og gerne med masser af illustrationer. Artikler bedes sendt til redaktionen i en papirudgave og på diskette. Teksten skal være Word og indskrevet i ensartet skrifttype og størrelse, for det letter arbejdet, når vi skal lave lay-out.

Fotos, der fremsendes sammen med artikler, skal være originalbilleder på fotopapir, og illustrationer bedes ligeledes leveret i originaludgave.

Send straks din artikel til:

Udvikling
Falkensteenvej 1A, Gerlev, 4200 Slagelse

Besøg også vores hjemmeside
www.udvikl.dk

UDVIKLING er dit blad,
så send dit indlæg.

Indhold

Det socialpædagogiske kors s. 4
Af Per Clauson-Kaas.

"Det brænder!" s. 8
Af Per Clauson-Kaas.

Kvalitet er det der skabes – ikke det der måles s. 13
Af Peter Westergaard Sørensen.

En stjernehistorie om en borger, en hjemmevejleder og et alkoholproblem s. 17
Af Ole Futtrup Kjær.

Bank-Mikkelsens Mindefond s. 20
Af Hans Christian Hansen.

Den gode bolig s. 22
Af Kaj Østergaard.

Handicap og frivillighed s. 23
Af Thomas Gruber og Martin Sandø.

ULF Ungdom s. 24
Af ULF Ungdom.

Elling og Kjell Bjarne s. 25
Af Hans Christian Hansen.

Jeg er OK som jeg er s. 27
Af Karen Madsen.

Appetitvækkeren s. 28
Af Hans Christian Hansen.

Det socialpædagogiske kors

Af Per Clauson-Kaas, Hertha Levefællesskab, Herskind.

"I Århus Amt er på privat initiativ etableret levefællesskabet Hertha i Herskind. Medarbejdere, der bor i boliger i tilbuddet, er ansat i henholdsvis det stedlige aktivitetscenter eller det stedlige bofællesskab for udviklingshæmmede. Andre bor i selvetablerede og betalte huse i området, men med regelmæssig deltagelse i aktiviteter i fællesskabet. Andre medarbejdere bor i bofællesskabet sammen med de udviklingshæmmede voksne.

Levefællesskabet i Herskind er udviklet på baggrund af Rudolf Steiners tanker, men andre levefællesskaber kunne i de kommende år forsøges opbygget med forskelligt ideologisk grundlag. Der kan være tale om kristne fællesskaber, grønne fællesskaber eller med udgangspunkt i faciliteter, der stiller boliger for medarbejderne og deres familier relativt billigt til rådighed"

Uddrag af "Frem mod 2020" Århus Amt

God dag læsere!
Hvem er jeg?
Jeg hedder Per Clauson-Kaas.
Jeg har ingen hammer
- er ikke bygningsarbejder.
Jeg har ingen skruetrækker
- er ikke el-installatør.
Jeg har ingen uniform
- er ikke politibetjent.
Jeg er bare jeg.
Det er mig, der er jeg
Jeg er socialpædagog.
Jeget er mit redskab.
Jeg er sat til at bestemme over voksne mennesker, der ikke kan selv. Jeg er sat til at hjælpe andre mennesker (udviklingshæmmede) til at træde ind med mit jeg – med mit væsen – alle mine antipatier og sympatier – mine fordomme og forestillinger eller måske stå frem med mit rene lutrede jeg (hvis et sådant findes).

Men hver dag har jeg tvivlen i mig. Skal jeg træde til kun der, hvor de ønsker det og beder om hjælp? Skal jeg banke på døren, og hvis der ikke bliver svaret, skal jeg så gå igen? Eller skal jeg være styrende – regulerende – hjælpende, som jeg finder det bedst, ud fra den situation jeg mener, de er i?

Individet i samfundet

De er jo mennesker som os med samme juridiske rettigheder og muligheder. Egne penge - egen bolig - sikret arbejde - måske rettigheder til at få børn. (Dog ikke helt retten til at blive født).

De skal bo i samfundet mellem os andre. De skal integreres. De skal leve på samfundets betingelser. Bofællesskab ved siden af bofællesskab fra 5 - 7 personer med en pædagog. Egen stue, eget soveværelse, eget bad, eget tv - radio - mobiltelefon, og egen computer. Institution er blevet et skældsord. Det er ikke godt at institutionalisere folk.

Vi har at gøre med i juridisk forstand selvstændige individer, på hver deres bo-enhed med hver deres husnummer - 14a - 14b - 14c osv. - med kogeplade, afløb og boligsikring. Alt omkring dem skal gøres så almindeligt som muligt, så retfærdigt, som politikere og borgerskabet har besluttet er godt for dem.

Disse usædvanlige mennesker, der har så svært ved at borgerlig-

gøres - ved at blive normale - belastes med vor passivitetsfremmende, teknologiske *ensomhedskultur*, parret med en velmenende juridisk/ *økonomisk* næstekærlighed i *frihedens* og integrationens hellige navn.

Et samfund for individet

Og her er vi så med vor Steiner-inspirerede kultur. Jeg med min dagligdag. Nitten voksne udviklingshæmmede, unge fra 19 til 50 år, sammen med 50 såkaldt normale mennesker - Hertha Levefællesskab, et lille samfund, hvor nogle arbejder med de unge, andre kører på arbejde hver dag som skolelærer, ingeniør, læge, arkitekt. Et levefællesskab, et nyt lille samfund, syv år gammelt med det mål at blive 150 beboere om 10 - 20 år. En fællesbygning, to bofællesskaber udgør de unges hjem. Hver morgen vækker vi dem.
Vi går til morgensamling,
Vi læser vers, synger morgensange.
Vi siger bordvers.
Vi tager alle hinanden i hånden og velsigner maden.
De fleste arbejder på samme sted, som de bor.
Vi lærer eurytmi, kirofonetik, maler vådt i vådt.
Vi har 4 årstidsfester – reciterer.
Vi spiser varmt sammen midt på dagen.
Vi har faste sengetider.
Vi beder aftenbøn.
Vi taler om reinkarnation og karma.
Vi har vor egen kultur. Når man ser det udefra, er vi da at betragte som fremmedarbejdere i vort eget land? Jeg ved det ikke. Vi vil skabe hylle - drage medlidende omsorg - mod udvikling til frihed. Gør vi det, som er sundt? Jeg ved det ikke.

Kærlighed - seksualitet

Anna er 23 år, en smuk – veludviklet, hjerneskadet, lettere spastisk med svage epileptiske anfald, lettere gangbesværet - pige. Hun kan meget, kan klare mange ting selv.

Hun har sine klare, selvstændige meninger om mange af livets forhold, lever for os i en urealistisk drømmetilværelse. Hun kan lide det andet køn, kan dog ikke altid skelne mellem kærlighed og drift. Hun byder sig til, mænd kan lide hende, bliver indimellem voldsomt forelsket.

Hun vil ikke tage p-piller. Hun siger hun vil tage p-piller, når hun har en kæreste. Men kærester kan jo pludselig komme fra time til time. Hun vil ikke steriliseres. Forældrene vil gerne - alle vil - undtagen Anna. Skal vi tvinge hende? Kan vi tvinge hende? Hvad om hun fik børn? Det kan hun ikke klare. Hvad med abort? Vil hun det? Vil vi det? Er vi ansvarsløse? Viser vi omsorg, eller giver vi frihed? Hvad er frihed?

Mad

Kurt er en glad stor mongol på 32 år. Han har en stor hjemmekultur, 100 mennesker til sin 30 års fødselsdag. Er glad for mad og glad for øl. Hjemme må han gerne drikke øl. Må han det hos os - drikke øl? Han må tabe sig, vejer altid for meget, altid på diæt. Det er svært, når man kommer til at tage mad og gemmer den i et skab mellem underbukserne. Han får

en ny cd-spiller, når han kommer ned på 68 kg. For sine egne penge, sin egen pension. Han har en utrolig charme, er meget afholdt af alle, men omgås sandheden helt ud fra sin egen mongoloide logik. Han siger, vi får ham til at lyve. "Men du ved jo godt, Per, jeg kan ikke gøre for det, og mor siger, på mit værelse bestemmer jeg selv".

Er det indgreb eller overgreb? I hvert fald er han altid på diæt!

Vold

Lis, 23 år, en dejlig ildsprudende krudttønde, som spytter, sparker, krammer og kysser. En vildkat uden lige - snakkende, forstyrrende, altid i centrum. Indblandende, levende, charmerende, dejlig - dejlig. Men med problemet, at alt dette kan foregå inden for samme minut. Ja, vild, vanvittig og vidunderlig. Pludselig er det bare nok. Huset er ved at eksplodere. To har taget høreværn på, tre har forladt stuen. Hun bliver under vilde protester båret, løftet. Hun flyver næsten af sted til sit værelse ved hjælp af to pædagoger.

Er det omsorg eller frihed?

I middelalderen ville hun enten have haft et slot for sig selv som prinsesse eller være blevet brændt på bålet som heks.

Hvem kan bo med hende?

Det gør vi, og sådan er det bare!

Omsorg —— (Jeg) —— Frihed

Penge

Jens, 38 år, og institutionsbarn til han var 18. Er god til at imitere alle livstruende sygdomme. En hengiven, sød og barnlig mand med Down syndrom. Han elsker at købe - at eje – "må ha" (mig have), glæder sig til at handle, kan på en færgetur på 1 1/2 time bruge 700 kr. på slik, spil og tøjdyr. Stjæler fra de andres værelser eller tasker, får nu 30 kr. hver mandag kl. 15.

En juridisk set selvstændig person - totalt styret økonomisk måske resten af livet. Kan man det?

Omverdenen

En seminarist fra et almindeligt seminarium, der har været hos os i tre måneder, spørger, om han må lave eksperimental rockmusik i to dage med tre eller fire af de unge mennesker. Et ansvarsfuldt, dygtigt menneske. Vi svarer, at det hører ikke til vor kultur, vi bruger kun instrumenter, der ikke er elektriske. Vi ville ikke kunne følge hans tiltag op og henviser til en daghøjskole, som bruger det som en del af deres kultur.

Han forstår det ikke.

Måske forstår vi det ikke selv.

De hører jo masser af den slags musik på værelset i fritiden. Er det frihedsberøvelse - er det omsorg?

Vi har værksteder – gartneri, landbrug, bageri, vaskeri, vævestue – nogle stadig under opbygning. Når man går udenfor på gårdspladsen, møder man Jens. Der står han og saver brænde. Hvis han får lov - dag ud og dag ind. Han elsker det, stak ved siden af stak. Kunne han ikke lave noget mere fornuftigt? Ud fra sin svage fysik kan han jo ikke tåle det. Men Jens er glad for sit brænde eller processen …save …save …save.

Gartneren kommer én i møde,

vred og opkørt.

Rene kan ikke være hos mig i gartneriet med de andre. Han forstyrrer, han gør, at de andre ikke får lavet noget. Vi kan ikke nå det resultat vi har sat os for med hensyn til såning og plantning inden det bliver for tørt.

Han må være i vævestuen; der har de ikke så travlt, de skal ikke nå noget.

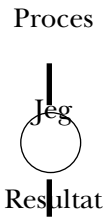

Tilbage i køkkenet arbejder Jesper og Lene. Vi skal lave mad til 20 personer. Tre retter - altid suppe først. Hvad skal vi spise i dag?

Lene vil gerne overlades en opskrift. Hun kan godt, hvis hun bare får tid og får lov til at spørge 30-40 gange om samme sag.

Vi skal hente grøntsager i gartneriet, alt hvad vi skal bruge.

Jesper vil stå ved gryderne og røre og smage, vende bøffer - vil gerne krydre maden. Men kender ikke megen forskel på kg. og g.

Køkkenet syder, telefonen ringer. En gruppe mennesker fra en kommune vil gerne besøge os. Klokken er mange. Lene må give op, og jeg gør det færdigt. Jesper må væk fra gryderne, der skal dækkes bord. Vi skal blive færdige. Vi skal nå resultatet, maden må på bordet, skal være færdig til tiden, 12.15 præcis.

Opvasken er enorm.

Hjælper de mig i mit arbejde, eller arbejder vi sammen? Hele tiden spørgsmålet. Skal jeg gøre rent på Annis værelse på ti minutter, eller skal vi gøre det sammen og bruge en time?

Anni vil helst selv. Hun er en 50-årig kvinde, hun har dog brug for respekt. Men kommer ikke med på søndagsudflugter og til kirkekoncerter. Skal jeg hjælpe hende, selvom det er hende imod?

Yderpunkter

Her oplever jeg min opgave hver dag, hvert minut, mellem yderpunkter. Det ene øjeblik i det ene ekstrem, det andet øjeblik i del andet, sjældent i midten og alligevel med målsætning om at finde balance.

4 Grundteser står foran mig - der står som et kors foran mig.

1) Overdreven omsorg kan føre til frihedsberøvelse.
2) Overdreven frihed kan føre til omsorgssvigt.
3) I processen alene bliver arbejdet terapi.
4) Ved resultatet (produktet) alene forsvinder arbejdet.

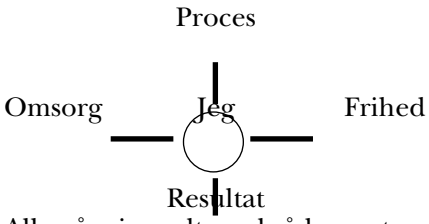

Alle går vi rundt med sådanne tanker. Alle bliver vi korsbærere. Selv om du som menneske står alene i den ene eller anden livssituation. Om du er socialpædagog eller udviklingshæmmet.

Ser jeg mit eget kors?

Hvordan ser det ud?

Ser jeg de andres kors? Respekterer jeg deres?

Her står jeg med mit jeg. Hvad er det for vurderinger, der ligger til grund for min indgriben? Er det frihed? Er det omsorg? Er det rettigheder? Er det økonomi?

Jeg bliver forvirret af tiden:

Ledelsesstruktur, arbejdstidsregler, normalisering, løntrin, integration, forældredrømme, handleplaner, grundtakstmodel, servicedeklaration, inkludering.

Per Clauson-Kaas
er stifter af Levefællesskabet Hertha,
Landsbyvænget 14, Herskind,
8464 Galten, tlf. 86 95 45 20.

”Det brænder!”

Af Per Clauson-Kaas, Hertha Levefællesskab, Herskind.

Herthahus er et bofællesskab for 11 udviklingshæmmede voksne mennesker og er en del af Hertha Levefællesskab med i alt 70 beboere, hvoraf de 19 er udviklingshæmmede.

Det er torsdag aften den 7. marts, alt er som det plejer. Ved 21-22 tiden begynder vi at forberede natten. Nogen kan selv, andre skal have hjælp til tandbørstning og vask. Aftenteen er drukket, og kl. 22.00 er der ved at være ro i huset. Nattevagten ordner de sidste gøremål, og alt lys er slukket ved 23–tiden. Nattevagten går til ro på en åben hems på første sal - et godt centralt sted at være, så man kan høre alt, hvis der er brug for hjælp om natten.

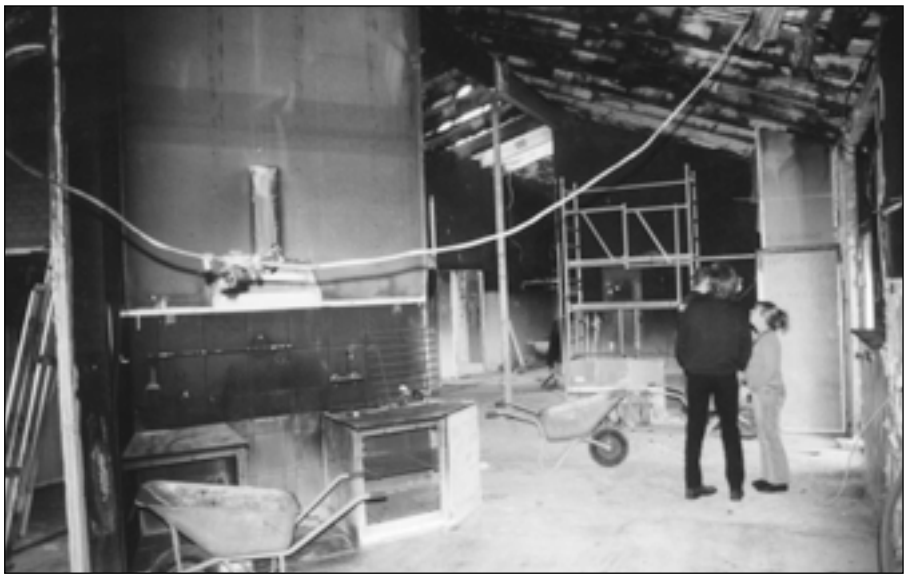

Før og efter branden.

Herfra fortæller nattevagten selv:
”Jeg blev vækket ved røgalarmens hylen ca. kl. 00.30. Min første tanke var ”Åh nej, nu er det galt med røgalarmen igen”, og for ikke at vække hele huset gik jeg hen for at pille batterierne ud. Da jeg var i færd med det, kom Karen ud af værelset og råbte ”Sluk nu for den larm”, og så gik hun i seng igen. Da jeg havde fået batterierne ud, fornemmede jeg, at der var noget helt galt. Jeg gik hen for at se efter. Da jeg så, at der var ild i tørretumbleren (gasopvarmet industri-tumbler), var jeg først ved at gå i panik, men fandt hurtigt roen og ringede først til Bodil, men da der gik for lang tid (den ringede kun en gang), ringede jeg 112. Manden i telefonen var irriterende rolig og ville snakke. Men da jeg havde fortalt detaljerne (hvor, hvor mange og hvad der var sket), ville jeg have de 4 beboere Lisa, Nete, Maja og Niels ud. Da jeg gik derhen, kom Lisa ud fra værelset og spurgte, hvad der skete. Jeg fortalte at tørretumbleren brændte og at hun skulle gå ind i stuen. Så gik jeg ind til Nete. Da jeg vækkede Nete, var jeg først ved at gå i panik, men da hun fornemmede, at det var alvorligt, fulgte hun bare med. Lisa og Nete var lige i hælene på mig hele tiden. Så løb jeg ind til Maja, men hun svarede med et rigtigt ”mongolsk” ”nej!” og jeg vidste, at jeg ikke havde overskuddet til alene at få hende ud (vejer 80 kg), så jeg løb videre til Niels. Niels var oppe med det samme. Så tog jeg de 3 med hen til forgangen ved kontoret, men Niels blev stående foran den brændende tørretumbler for at se på ilden, så ham måtte jeg tilbage for at hente. Så løb jeg

ind til Anne-Lene (nabo til bofællesskabet), for at hun skulle hjælpe med at få Maja ud. Anne-Lene var meget hurtigt i tøjet, og så løb vi ind i bofællesskabet igen. Da vi kom derind, var Bo lige stået op, og han var lidt urolig, og for at aflede ham gav jeg ham hans bukser og sko, som han kunne tage på. Han havde dem lynhurtigt på, og så var han bagefter mig igen. De beboere, der nu var kommet ud, ville følge med mig ind igen, men Bo som "ordensmand" og autist holdt de andre tilbage med spærrende armbevægelser, sådan at jeg kunne løbe ind for at hjælpe Anne-Lene med Maja.

Anne-Lene var kommet ind til Maja, som havde trukket dynen op over hovedet. Der var tæt af røg, og alt lys i hele huset var gået. Hun ville stadig ikke ud. Anne-Lene tog fat i Maja og trak hende ud af værelset. Maja søgte mod gulvet og nærmest kravlede efter Anne-Lene. Jeg mødte dem i stuen. Vi kom alle sammen knap lige udenfor, da vinduerne i den midterste del af huset blev blæst ud af en eksplosion. Anne-Lene løb ind til sine egne børn. I det samme kom Falck-jeepen, og jeg løb derhen og fortalte, hvor mange der var der, og at der stadig var nogen derinde. Brandmanden sagde, at de sidste skulle ud så hurtigt som overhovedet muligt. Jeg løb derind igen, og vækkede først Mads og så Siv, som bare fulgte med. Da jeg ville derind igen, stoppede en brandmand mig, nu var brandbilerne kommet, og nu måtte der ikke komme flere derind. Jeg huskede døren i den anden ende af huset og sagde det til en brandmand, som så gik med derhen, men den var låst. Han prøvede på at få den op. Da så jeg, at nogen begyndte at gå ind i bofællesskabet igen; det viste sig at være Nete. I mellemtiden var Per og Karen - uden tøj på - kommet hoppende på numsen ud, og Leif kom gående, han var meget bange og græd meget. Vi begyndte at gå op mod, hvor Bodil bor, for at have et samlingspunkt og for at komme væk fra det brændende hus. Da vi var undervejs derop, kom Bodil og Vivian løbende, beboerne blev fordelt på hhv. Bodils og Vivians lejlighed. Bodil spurgte, hvem der manglede, og jeg kan ikke engang huske, hvad jeg sagde; men jeg gav Bodil indtrykket af, at Niels og Lisa stadig var inde i huset. Hun løb derned og spurgte brandmændene, hvordan hun kunne hjælpe. De sagde, at hun kunne banke på vinduerne for at se, om der var nogen derinde endnu. Da hun gik og bankede på vinduerne, kom Janus for at hjælpe Bodil.

I brandens centrum.

Jeg havde fortalt Vivian, at Berith ikke var kommet ud, og hun gik ned til døren ved Beriths værelse og låste den op og gik ind. Der var helt tæt af røg, hun råbte på Berith, og Berith kom Vivian i møde, og de gik ud. Derefter var der en del forvirring om hvem, der var kommet ud, og hvem var hvor osv. Der kom først ro på, da en brandmand skrev op, hvem der havde været i huset, og krydsede af, efterhånden som han havde set personen.

Lejligheden op til bofællesskabet måtte nu evakueres, og da Nete kom ud derfra og så alle ambulancerne med blå blik stå der, råbte hun: "Nej! Nej! Jeg skal ikke på hospitalet!" og løb direkte ind i røgen og flammerne for at søge tilflugt på sit værelse. Anne-Lene løb efter, men blev forhindret af en brandmand. Kort efter kom en røgdykker ud med Nete. (Beboernes navne er opdigtede)

Brandnatten

Klokken tre om natten, da slukningsarbejdet stadig er i gang, er ISS Rengøringsfirma på plads og prøver at overskue konsekvenserne af branden. Hvordan nedrivningen og rengøring skal foregå, og hvor længe det vil tage. Klokken fem er den sidste brandmand kørt, efter at have vurderet, at det ikke er farligt mere. Næste dag og følgende morgen blusser branden stadig op før den nu helt er slukket. Alt lugter brændt i flere hundrede meters afstand fra bygningen.

Næste morgen er brandvæsenets indsatsleder på plads sammen med ISS folk og repræsentanter fra vores forsikringsselskaber. Alle kender alle, det er tydeligt, de i deres arbejde går fra brand til brand.

En lille kreds af medarbejdere prøver midt om natten, efter at alle beboere er genhuset hos naboerne, at få et overblik over, hvordan vi skulle informere pårørende og de medarbejdere, der ikke var til stede. Det var vigtigt at få fat i folk, inden de hørte det i radioen. Vi delte de omkring 50 mennesker, der skulle kontaktes, imellem

En af de 20 containere til lossepladsen.

os og fortalte om nattens hændelser, og at ingen var kommet til skade.

Om morgenen har det været ude i pressen. Lokalradioavisen har kort fortalt hændelsen, og klokken ni står amtslige og kommunale embedsmænd og tilbyder deres hjælp. Klokken 11 ankommer der en psykolog, der nu prøver at tage hånd om de mange chokerede - beboere - pårørende – medarbejdere - landsbybeboere, der er involveret i branden. Kl. 12 sidder vi alle 40-50 personer sammen, og ved hjælp af folk fra amt og kommune samt psykologen vil vi bearbejde nattens hændelser. Flere græder, nogle bærer stadig nattøj, andre går rundt i lånt tøj. Ingen har sovet særlig meget.

Hjælpen

Her oplevede man, hvor gavnligt det er, at der kommer mennesker (psykologen) ude fra, som hjælper os med at sætte ord på det, der var sket. Denne hjælp havde vi brug for, denne akutte krisehjælp, som vi, der selv var dybt involveret, og som professionelle pædagoger ikke ville være i stand til at give. De udviklingshæmmede og vi andre ville være efterladte på "herrens mark", hvis vi ikke havde fået den hjælp, der så siden fortsatte med forskellige samtale-runder. Én for de udviklingshæmmede (pædagogerne var med som hjælpere), én for forældrene og én for medarbejderne alene. Frugtbar og nødvendig hjælp, der gør, at man har mulighed for med større styrke at klare de mængder af opgaver og udfordringer, der følger.

Efterreaktioner

Hvordan har vi det hver især? De udviklingshæmmede har vanskeligt ved at sætte ord på, virker overraskende robuste, men har meget brug for trøst og omsorg fra deres allernærmeste. De medarbejdere, der var tættest på branden, er tydeligvis hårdest ramt. En går hurtigt i chok. Får natlæge - morfin m.m., men er efter 14 dage nogenlunde klar igen. En anden mærker ikke noget, men efter 14 dage kommer der en reaktion, og hun må blive væk i to måneder med psykologbistand. Den tredje involverede klarer sig indtil alle de akutte opgaver er løst, hvorefter også hun mærker reaktionerne helt ind i kroppen, og fire måneder efter er hun ikke kommet tilbage, men er under lægebehandling på et kursted.

Det billede, der møder en, af brændt træ, isolering, aske samt lugten, når man åbner ind til et totalt udbrændt hus, hvor brandmændene har været, bliver til en stærk varig oplevelse, der påvirker alle, især forældrene, der ser deres barn midt i dette.

I de efterfølgende uger opstod der blandt medarbejderne en modløshed; samtidig med et kaotisk arbejdspres, hvor mængden af vikarer steg til urimelige højder. Det holdt sig et par måneder, hvor vi nu følgende har kunnet organisere arbejdet, så der igen er faldet ro over det.

Forsikring

Det viser sig, at i vores tilfælde er der tre forsikringsselskaber involverede. "Landsbyfonden", der ejer

Alt bliver registreret til forsikringerne.

bygningerne, har et; alt hvad der i årenes løb et købt for kommunepenge hører til i et andet, og alle beboerne har et, i vores tilfælde heldigvis det samme. Vi erfarede heldigvis snart, at vore policer var i orden, men at et overvældende arbejde lå foran os. Alt skulle registreres og værdisættes fra kartoffelskrællere til solfangere, og hundredvis af blanketter skulle udfyldes. Det viste sig, at hver beboer har værdier for 75-100.000 kr. i deres bolig, og at branden og dens følgevirkninger ville runde et beløb mellem fem og seks mio. kr. Hver enkelt del, der blev registreret, skulle der gerne være en indkøbskvittering på, samt hos hvilket af de tre forsikringsselskaber den tilhørte. I de følgende tre måneder er der en medarbejder, der otte timer om dagligt kun tager sig af forsikringsspørgsmål samt holder kontakten og overblikket mellem forsikringsselskaberne, ISS, entreprenøren og håndværkerne, der skal genopbygge bofællesskabet.

Oprydning

Nu følger 2 1/2 måned med at rydde brændte og røgskadede genstande ud af bygningen. Hundredvis af flyttekasser bliver fyldt af skadede ejendele. Fire ISS folk bryder ned og fylder 20 lastvognscontainere med bygningsmateriel.

Genhusning

Efter at være midlertidigt genhuset hos familie og venner, bliver der 14 dage efter rejst en pavillon med ni værelser og et fælles opholdsrum. Hver har fået sit værelse, men at bo deri er som at være på lejrskole. Det er lidt sjovt i 14 dage, men så oplever man, hvordan alt kan høres gennem de tynde vægge. Pladsen er trang. Som tiden går begynder man mere og mere at gå hinanden på nerverne.

Det er svært rigtigt at finde ro og være sig selv, når man har brug for det. Godt det er sommer, og man kan få en cykeltur eller en god gåtur, når man vil komme lidt væk, men bedst er det at komme hjem til familien, det er næsten som ferie. Efter otte måneder i disse pavilloner kunne vi i november 2002 flytte ind i det nyrestaurerede bofællesskab. Ser vi det positive i det, har det været muligt at lave indretningsforbedringer, vi ellers ikke ville have foretaget. Vi har grebet chancen til at forandre køkken, kontor, bryggers, stue og få bygget en ny bygning til vaskeri. Dog ikke uden at skaffe ekstra økonomi for at realisere det. Når man ser tilbage på ulykken, har den store tragedie været utrolig tæt på. Der hvor nattevagten sov, stod en kopimaskine, der var forvandlet til en uformelig plastikklump af den 400 graders varme røg.

Hvad har vi erfaret og lært og måtte konstatere, som vi kan give videre?

- At de serieforbundne røgalarmer fungerede.
- At medarbejdernes ro (nattevagten) er afgørende.
- At vi er glade over, at vi er normeret til at have en nattevagt i bofællesskabet.
- At vore beboere kan handle modsat af det, vi forventer.

Genhusningsbarakker i 8 måneder.

- At brandøvelser regelmæssigt skal gennemføres.
- At alle brandforskrifter overholdes.
- At sikkerhedsrepræsentantens rolle opprioriteres.
- At man skal have orden i sine forsikringer (det havde vi).
- At det kan tage mere end tre

2 måneders oprydning.

måneder at få forsikringskontrakten på plads, før den egentlige genopbygning kan finde sted.

- At det kan tage mindst 1 1/2 år før alt er bragt på plads, så alt fungerer.
- At det kræver megen organisation og samarbejdsevne at få hverdagen i en genhusningsbarak til at fungere på ny med 18 beboere og 16 medarbejdere under de nye, snævre fysiske rammer. I denne periode er bofællesskabsorganisationen og beboerne udsat for stress og store prøvelser.
- At en medarbejder et år efter på grund af chok måtte opgive at vende tilbage til arbejdet.
- At kommunens og amtets hjælp og støtte er af stor betydning.
- At vi nu har installeret brand alarm med direkte melding til Falck.

Yderligere information kan fås ved henvendelse til:
Per Clauson-Kaas, Hertha Levefællesskab
Landsbyvænget 14, Herskind, 8464 Galten
Tlf. 86 95 45 20

Håndværkerkaos.

Endelig færdig 1 1/2 år efter.

Kvalitet er det der skabes - ikke det der måles*

Af stedfortræder Peter Westergaard Sørensen, Værkstedet Søndervang, Sønderjyllands Amt.

Hvor høj er kvaliteten i den pædagogiske indsats? Hvor lang er den og hvor meget vejer den? Er den to eller otte? Vejer den 20 kroner eller måske 100?

Mærkværdige spørgsmål medgiver jeg gerne. Men alligevel reelle spørgsmål i en tid, hvor der sættes stadig større fokus på kvaliteten i den offentlige indsats. Eller sagt på en anden måde: Hvor der fokuseres på hvor meget borgerne får for deres skattekroner.

Bestemt et meget rimeligt fokus med tanke på vores skyhøje skatteprocenter. Og også rimeligt fordi fokus indebærer et opgør med tankegangen om, at flere penge automatisk er lig med en højere kvalitet. Alligevel er det uhyre problematisk, for hvordan måler man det umålelige og hvordan kobler man det til økonomi?

Kvalitet

Kvalitet i den pædagogiske indsats handler først og fremmest om borgerens oplevelse af livskvalitet; et begreb der som bekendt er diffust, abstrakt og meget individuelt.

Kvalitet og den synlige indsats er derfor ikke pr. automatik lig med hinanden. Et bad er ikke kvalitet fordi det varer tyve minutter og der bliver brugt fire vaskeklude. Man kan måle hvor ren borgeren er blevet, men man kan ikke måle borgerens oplevelse i interaktionen.

Oplevelsen af kvalitet bygger med andre ord i langt højere grad på en tolkning af virkeligheden end på det der faktisk sker i den objektive virkelighed (hvis en sådan findes).

I Odense kommune har man gennemført en undersøgelse der viser, at kommunens ældre borgere har markant færre klager over hjemmeplejen efter man har indført frit valgs ordningen. I dag kan den ældre selv bestemme, om hjælpen skal udføres af det offentlige eller et privat firma. Det interessante er at der stort set ikke er nogen, der har valgt den private løsning. Samtidig er der ikke sket ændringer i det offentlige tilbud. Alligevel er tilfredsheden tilsyneladende større. Der er ikke tale om kvalitetsforbedringer men alene om, at de ældres oplevelse har forandret sig.

Man kan selvfølgelig her måle på antallet af klager. Færre klager er lig højere kvalitet. Men man kan ikke vide hvad der skaber oplevelsen af den forøgede kvalitet. Er det fordi de ældre har en forventning om at hjemmehjælperne arbejder bedre, fordi de nu er i konkurrence? Eller er det fordi hjemmehjælperne har skærpet indsatsen (forstået som nærværet)?Eller er det fordi de ældre oplever en forandring i magtforholdet i relationen imellem dem og systemet? Er det en blanding af det hele eller er der måske en helt fjerde løsning?

Kvalitetstilskrivelse

Kvalitet kan ikke måles. Kvalitet er noget der skabes. Alligevel kan der sættes ord på vores kvalitetsopfattelse. Vi kan tilskrive bestemte oplevelser eller handlinger kvalitet. Den kan ikke ses, når en handling er afsluttet – dvs. når målet er indfriet, men den kan måske formuleres og dermed synliggøres på en anden mere subjektiv og fortolkningsbaseret måde.

Kvalitet er ikke en objektiv størrelse. Kvalitet har ikke i sig selv en form, der kan beskues udefra. Men man kan tilskrive kvalitet udfra det man tror på.

Kvalitetstilskrivelse er simpelt hen svaret på spørgsmålet: Hvad gør det gode godt? Hvorfor er det eksempelvis godt at arbejde med frit valg? Hvad er rigtigt for os?

"Frit valg er godt fordi den frie konkurrence skærper indsatsen i det offentlige system hvorved man får en højere kvalitet for de samme penge".

Eller: "Frit valg er godt fordi det giver borgeren en større følelse af magt over egen tilværelse, når hun kan vælge det offentlige tilbud fra".

To vidt forskellige bud på hvad kvalitet er, som har stor betydning for hvor fokus lægges i indsatsen og dermed for hvordan virkeligheden bliver i det enkelte møde mellem borger og socialarbejder.

Tegn

Tegn er ligesom kvalitet noget vi skaber eller bestemmer. Tegn er knyttet til handlinger og situationer, og de viser sig når kvalitetstilskrivelsen omsættes til praktisk virkelighed.

Tegn er observerbare fænomener, som den enkelte eller grupper af personer viser verbalt, mimisk, kropsligt, i stemmeleje, i

stemmens rytme, talehastighed, samværsformer osv. og som giver personalet en idé om, hvorvidt de teoretiske overvejelser om kvalitet også opleves som noget godt i praksis af dem det handler om. Tegn er det konkrete man kan se og observere når det gode er godt. Tegnene er svar på: Hvordan er det her godt for den enkelte eller for en gruppe. Tegn kan også være udtryk for det, den enkelte borger eller en gruppe af personer mener skal tilskrives kvalitet, også selvom de ikke kan udtrykke det verbalt.

Tegnene er ubevidste, personlige tilkendegivelser af indre tilstande. De samme tegn har ikke den samme betydning for forskellige personer. Et smil er ikke bare et smil. Medarbejderen må bruge sit kendskab til det enkelte menneske, sin analytiske evne i forhold til den kontekst tegnet viser sig i og sin forståelse for den aktuelle relations betydning for personen. Tegn kan have forskellig betydning alt efter hvem de vises til, ligesom de tilskrives forskellig betydning alt efter hvem der opfatter dem. Derfor er tegn ikke et evalueringsredskab men et værktøj til refleksion.

Tegn bygger en synlig bro mellem teori og praksis. De teoretiske overvejelser om kvalitet får substans og nærvær gennem tegnene. Kvalitetstilskrivelse og tegn hænger uløseligt sammen. Der er ikke tale om objektive kriterier men om subjektive vurderinger. Alligevel er de værdifulde fordi de gør det umålelige, nemlig oplevelse og livskvalitet, synligt.

Kvalitetstilskrivelse og tegn som dokumentationsredskab

Kvalitetstilskrivelse tvinger os til at tage stilling. Man kan sige at kvalitetstilskrivelse har den dobbelte effekt, at den både dokumenterer udad til og indad til hvad det er vi synes gør det gode godt.

Det er et typisk træk i pædagogisk arbejde, at indsatsen ofte vælges udfra den enkelte medarbejders fornemmelse for hvad der er godt og rigtigt at arbejde med. Der er tale om en slags Daloonpædagogik. Indsatsen vælges fordi den ligger godt i maven.

Intuition er da også en vigtig egenskab for medarbejderne. Men en indsats der alene bunder i fornemmelser bliver for tilfældig uden hold i faglige overvejelser og derfor fuldstændig umulig at dokumentere både for os selv og i forhold til omverdenen.

Kvalitetstilskrivelse skaber ikke i sig selv kvalitet. Der er tale om en intellektuel øvelse, der ikke uden videre sikrer værdien i den praktiske indsats. Men det at sætte ord på kvalitet er langt fra meningsløst. Ordene er ikke løsrevet fra praksis. Tvært imod påvirker ordene i sig selv vores opfattelse af den levede virkelighed. Ordene sporer os ind og medvirker til at vi træffer bestemte valg i her og nu situationer.

Det at formulere kvaliteten skaber en direkte sammenhæng mellem holdning og handling. Kvalitetstilskrivelse er ikke overordnet eller overfladisk teori, men et forsøg på at skabe en ramme der på en gang påvirker virkeligheden og efterfølgende kan bruges som udgangspunkt for faglige refleksioner.

To meget forskellige opfattelser af hvorfor og hvordan omsorg er godt. Den ene er ikke bedre end den anden – de er bare meget forskellige. For begge gælder det, at der har fundet faglige overvejelser sted, der dokumenterer overfor omverdenen, hvad det er man lægger vægt på, og som nok så væsentligt har klargjort for personalet, hvad det egentlig er de mener, når de siger omsorg er godt. De overvejelser får stor betydning for, hvordan indsatsen tilrettelægges og hvordan den enkelte medarbejder fremover vil reagere i forskellige situationer.

Dokumentationen bliver endnu mere nuanceret, hvis man yderligere reflekterer over, hvordan man så kan se at borgeren oplever omsorgen som kvalitet.

Ved at reflektere over kvalitet og tegn tydeliggøres det, at vi vælger noget til og samtidig vælger noget fra. I de øverste eksempel på omsorg vælger vi trygheden fra. I det nederste i nogen grad selvbestemmelsesretten. Når valgene synliggøres nuanceres vores syn på kvalitet og egen indsats.

Overvejelser over, hvad der gør noget bedre end andet, hjælper os til at styrke vores faglige argumentation. Vi kaster lys over vores faglige ståsted, og dermed bliver det også lettere for os, at forklare det vi gør til andre. Kvalitetstilskrivelse og tegn gør det muligt for kollegaer, pårørende, sagsbehandlere, konsulenter eller politikerne at sætte sig ind i hvad vi synes kvalitet er i en bestemt sammenhæng.

Kvalitetstilskrivelse og tegn på flere niveauer

Kvalitetstilskrivelse og tegn er udviklet som model i forbindelse med arbejdet med individuelle

Eksempel 1:

Indsatsområde	**Kvalitetstilskrivelse**
Omsorg	Det er godt hvis NN er sikker på at han får den nødvendige opbakning og støtte, hvis han kommer ud i situationer han ikke kan overskue. Sikkerheden betyder at han tør udforske sin omverden og sine muligheder uden at være styret af overdreven frygt for uforudsete konsekvenser
Omsorg	Det er godt hvis NN ikke havner i situationer han ikke kan overskue. Dermed slipper han for nederlag, der potentielt kan skade hans selvværd.

Eksempel 2:

Indsatsområde	Kvalitetstilskrivelse	Tegn
Omsorg	Det er godt hvis NN er sikker på at han får den nødvendige opbakning og støtte, hvis han kommer ud i situationer han ikke kan overskue. Sikkerheden betyder at han tør udforske sin omverden og sine muligheder uden at være styret af overdreven frygt for uforudsete konsekvenser	NN tager initiativer på egen hånd. NN ikke er bange i ukendte situationer NNs opmærksomhed er rettet mod omverdenen. Dvs. han har kontakter og oplevelser som han ikke umiddelbart fortæller personalet om NN griber fat i personalet, når han synes han har brug for hjælp. NN ikke isolerer sig
Omsorg	Det er godt hvis NN ikke havner i situationer han ikke kan overskue. Dermed slipper han for nederlag, der potentielt kan skade hans selvværd.	NN spørger personalet til råds før han tager initiativer NN ikke er bange for ukendte situationer NN fortæller at han synes hjælpen er god

handleplaner efter Servicelovens §111. Det vil sige at modellen først og fremmest har været et redskab til at sætte fokus på kvaliteten i indsatsen overfor den enkelte borger.

Imidlertid har vi på Værkstedet Søndervang gjort erfaringer med at bruge modellen som erstatning for vores traditionelle målsætning. I dag arbejder vi ud fra fem indsatsområder, der er tilskrevet kvalitet og tegn. De fem områder er:

- Medborgerskab
- Medbestemmelse
- Kommunikation
- Beskæftigelse
- Relationer

I modsætning til den traditionelle målsætning, der ofte er malet med en meget bred pensel, og som derfor vanskeligt består den "filosofiske banalitetstest", tydeliggør indsatsområderne for os selv og andre hvad vi vil, hvad vi lægger særlig vægt på og hvad der gør os anderledes end andre værksteder. Dermed bliver det tydeligt for borgerne, hvad det er de får for skattekronerne på værkstedet Søndervang. Modellen fungerer som et "fælles sprog" imellem værkstedet, borgerne, forvaltningen og politikerne og kan dermed være en kobling imellem den institutionelle livsverden og den politiske systemverden.

Kvalitet kan ikke måles, men den kan synliggøres. Og når synliggørelsen også omhandler den overordnede institutionelle kvalitet bliver det muligt for det politiske niveau at koble kvalitet med økonomi. Ikke direkte, forstået som så meget kvalitet koster så mange kroner. Men indirekte via en udbygget forståelse for, hvad det er der foregår i den institutionelle virkelighed.

Kvalitetstilskrivelse og tegn giver det politiske niveau helt andre muligheder for at vurdere, hvad dagstaksten dækker end traditionelle parametre som kvadratmeter pr. bruger eller beboer, personalenormeringer, IT – udstyr og badefaciliteter. Og dermed er der skabt politiske valgmuligheder i en situation, hvor der er tiltagende konkurrence imellem offentlige institutioner indbyrdes og imellem offentlige og private tilbud.

Politikerne kan vælge at lade institutionerne selv vurdere hvilke indsatsområder der er relevante. Men de kan også vælge at pege indsatsområder ud og herefter lade institutionerne byde ind på, hvordan indsatsområderne tilskrives kvalitet. Dermed er der åbnet op for en spændende dialog, der kun kan komme borgerne til gode.

Vil du læse mere om modellen kan du bestille "Håndbog, idékatalog og metodekatalog" på Værkstedet Søndervang tlf. 7442 5773, mail: soendervang@sja.dk
Hvis du vil vide mere om Værkstedet Søndervangs pædagogik kan du besøge vores hjemmeside på: www.sdrvang.dk
Peter Westergaard Sørensen har skrevet en række artikler om udviklingshæmmede samt bøgerne "Fra rejseleder til stifinder" og "Jeg er OK som jeg er". Begge er udkommet på forlaget Udvikling. Har du spørgsmål til Peter Westergaard Sørensen kan du kontakte ham på mail: pws@sja.dk

Hvert indsatsområde er indsat i et skema. For "medborgerskab" ser det således ud:

Det vil vi arbejde med	Det er godt hvis….	Vi kan se det er godt hvis…	Det gør vi
Medborgerskab	Medborgerskabet har to ben: 1. Rettigheder 2. Pligter <u>Rettigheder:</u> Den enkelte bruger oplever sig som en integreret del af et fællesskab, der giver anerkendelse, rettigheder og muligheder for udvikling. Brugeren betragtes, og oplever sig, som et fuldgyldigt, værdigt individ, der er aktiv medskaber af rammer og indhold på Søndervang. <u>Pligter:</u> Brugeren oplever at der er brug for vedkommendes ressourcer for at få Søndervang til at fungere. Der stilles krav om at den enkelte bidrager efter evne i sociale og produktive sammenhænge. Der er en direkte og tydelig sammenhæng imellem det bidrag den enkelte yder og dét fællesskabet giver tilbage. Derfor føler brugeren ideelt en indre forpligtigelse til at yde til fællesskabets opretholdelse og udvikling. Fællesskabet er og opleves som den afgørende forudsætning for at opnå anerkendelse, rettigheder og individuel udvikling.	• Det kendetegnende udsagn er: "Jeg går i gang med…" • Brugerne hjælper hinanden på eget initiativ • Brugerne siger deres mening og stiller krav til hinanden • Brugerne udtrykker deres forskellighed og viser tolerance overfor andres • Brugerne stiller deres ressourcer til rådighed • Der lyttes når en bruger har ordet	På jobbutik mødet om morgenen gør vi meget ud af at understrege sammenhæng mellem den enkeltes indsats og værkstedets muligheder. Dagsrytmen, hvor der er arbejdsopgaver om morgenen og samværs- og aktivitetstilbud om eftermiddagen giver en direkte, æstetisk oplevelse af sammenhængen mellem egen indsats og værkstedets muligheder.. Krav formuleres altid som en understregning af den enkeltes vigtige ressourcer; aldrig som en underkendelse af den enkeltes frie vilje. Krav er derfor aldrig: • Ordrer • Ubegrundede Vi reflekterer jævnligt over medborgerskabet og værdigrundlagets praktiske betydning. Vi stiller spørgsmålstegn ved egne og andres metoder, her og nu og i forbindelse med personalemøder. Vi forsøger at udvikle, beskrive og erfaringsopsamle løbende på nye metoder.

(*) Artiklen bygger på den kvalitetsmodel, der blev udarbejdet i forbindelse med projektkurset "Kvalitet i planer", der blev afholdt i samarbejde mellem Sønderjyllands Amt og Nordborg kommune i 2002 – 2003. Modellen er skabt ud fra konsulent cand. pæd. pæd. Per Schaarups tanker om kvalitet. Per Schaarup var proceskonsulent på kurset.

En stjernehistorie om en borger, en hjemmevejleder og et alkoholproblem

Af hjemmevejleder Ole Futtrup Kjær, Støttecentret Skovvænget, Kolding.

Baggrund

Da jeg mødte Kaj, havde han et problematisk forhold til alkohol. Når han var fuld, kunne han ikke deltage i det sociale liv der foregik i det fælleshus hvorfra han modtager hjælp, og han skræmte til tider de andre brugere af fælleshuset. Det gjaldt også den, i forvejen minimale, kontakt han havde til familien, og som blev sat på en hård prøve, når Kaj troppede op til forskellige familiearrangementer i påvirket tilstand.

Kaj var 45 år, er udviklingshæmmet og har stærkt nedsat hørelse. Han bor alene i egen lejlighed og modtager socialpædagogisk og praktisk hjælp fra et kommunalt støttecenter. Kaj havde i mange år haft et skånejob i landbruget.

Kaj havde igennem mange år (mere end ti år) haft et problematisk forhold til alkohol, men han er nu på tredje år ude af sit alkoholmisbrug. Jeg vil her forsøge at beskrive de ting og omstændigheder, jeg tror har været med til at skabe denne personlige sejr for Kaj.

Fra restriktioner og forbud til medbestemmelse

I starten af mit samarbejde med Kaj, var der mange restriktioner i hans liv. Især økonomiske restriktioner fyldte, da penge på lommen, ofte var lig med et besøg på det lokale værtshus.

Efter ganske kort tid sammen med Kaj, blev det sværere og sværere for både Kaj og jeg, at finde rundt i restriktioner og forbud, og jeg tog derfor problematikken op med Kaj. Jeg snakkede med ham om hans situation som jeg så den. Fortalte ham, at det var ham der bestemte hvad der skulle ske i hans liv, men at han blev nød til at bestemme noget! Kaj var godt klar over at han havde et problem med alkohol (i hvert fald i andres øjne) så det var her Kaj valgte at starte vores snak. Jeg gjorde det meget klart for Kaj, at jeg ville hjælpe ham med at nå de mål og ønsker han måtte have, men for at jeg kunne hjælpe var det nødvendigt, at han selv satte ord på dem.

Jeg gav Kaj følgende eksempel: ”Ønsker du at fortsætte med at drikke, så vil jeg hjælpe dig med at gøre det under nogle forhold der ikke skaber så mange problemer, som det er tilfældet lige nu.

Ønsker du derimod at stoppe med at drikke, så er det det, jeg vil hjælpe dig med.”

Vi aftale at Kaj skulle tænke over det, og selv vende tilbage, Jeg syntes at det var vigtigt at det var ham der vendte tilbage til mig med sine tanker, da han på den måde ville have større ”aktie” i de ting de skete omkring ham, og forhåbentlig føle ejerskab til en eventuel succes.

Pædagogiske overvejelser

Kaj besluttede at han gerne ville stoppe med at drikke, og at han gerne ville begynde på en antabus behandling. Jeg roste ham og fortalte ham at jeg syntes det var en modig og klog beslutning. Jeg snakkede også med Kaj om at det ikke ville blive let, men at jeg var sikker på at han ville blive mere og mere tilfreds med sin beslutning. Jeg sagde til Kaj, at for hver uge han ikke drak øl, ville jeg sætte en stor stjerne på en skabslåge i Fælleshuset. Jeg var selv meget usikker på om det var en god beslutning at introducere denne form ”belønnings pædagogik”, men sagt var sagt og gjort var gjort. Vi aftalte at når den første række på skabslågen var fyldt, ville vi tage ud og spise.

Som optakt til antabus behandlingen tog Kaj og jeg rundt til Kajs stamværtshuse. Vi snakkede med dem om Kajs beslutning og de var alle vældig forstående. De tilbød som regel selv Kaj, at de gerne ville minde ham om at han skulle købe ”Tuborg Superlight” i stedet for de almindelige øl.

Som tiden gik viste belønnings pædagogikken sig at være en rigtig god ting for Kaj. Han brugte ofte at pege på skabet når han ville roses (sådan tror jeg det hænger sammen). Mine kollegaer har været meget gode til også at se dette behov hos Kaj, rose ham for

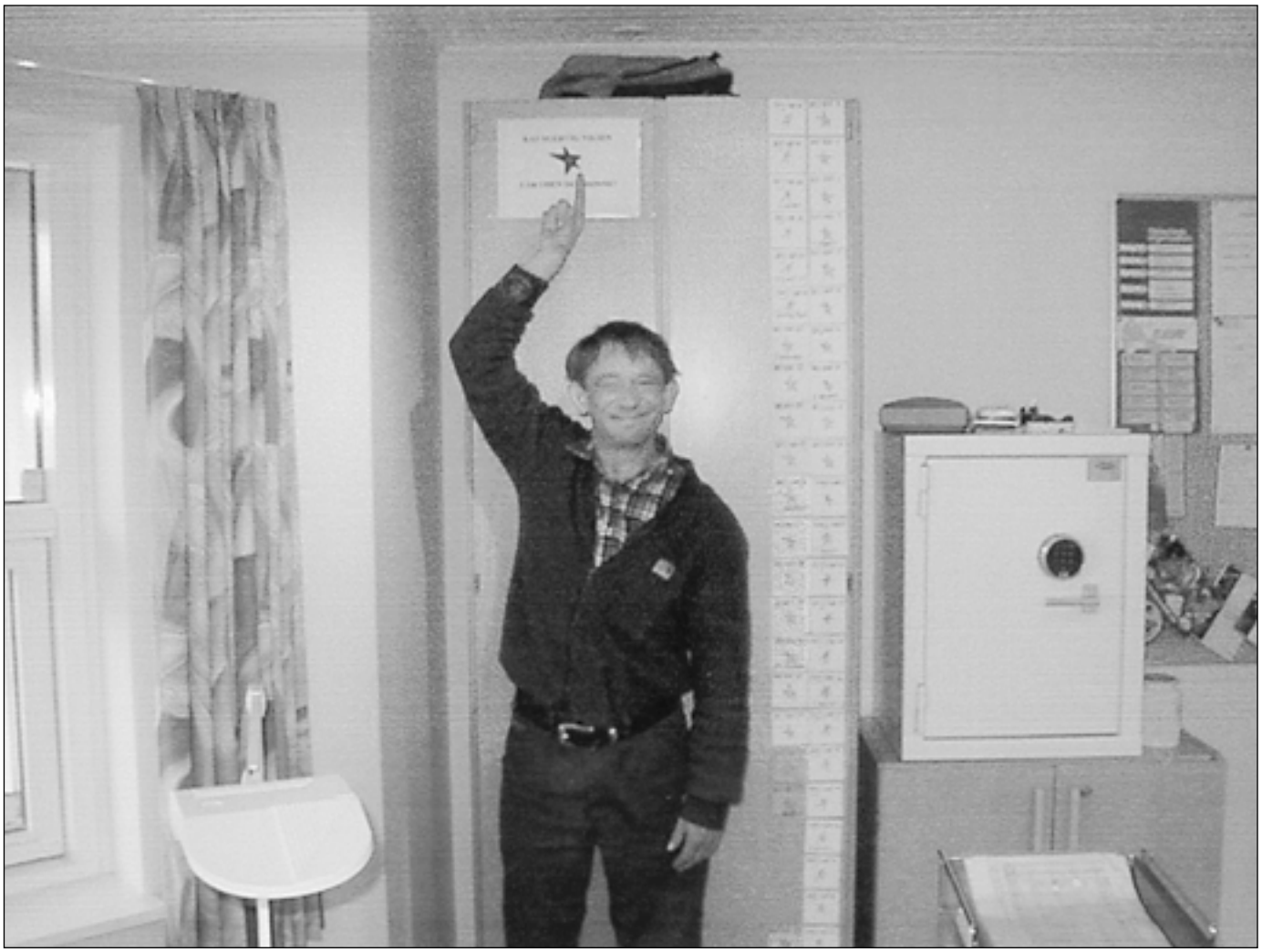

Kaj fra Bofællesskabet Skovvænget i Kolding er i dag glad for, at han er kommet ud af sit alkoholproblem. På billedet peger Kaj på etårsstjernen, som blev lavet da han ikke havde drukket i et år.

den flotte beslutning, og fortælle Kaj at det det var godt at HAN tog den beslutning.

Efterhånden begyndte jeg at løsne kraftigt på de restriktioner og forbud der omgav Kaj. Hver gang jeg løftede en restriktion, gjorde jeg mig meget umage for at synliggøre sammenhængen mellem Kajs beslutning om ikke at drikke, og den positive forandring der nu skete.

For eksempel var det kutyme at en pædagog tog med ham ud at handle, for at sikre, at han ikke røg på værtshus og drak pengene op i stedet for at handle. Jeg fortalte Kaj at da han ikke længere drak øl og blev fuld, var der jo ikke nogen grund til at jeg skulle suse rundt i hælene på ham for at kontrollere. Det var Kaj meget enig i, og han begyndte at handle på egen hånd.

Kajs økonomi var meget skrantende efter mange års hyppige besøg på værtshuse. Opsparingen var væk og det var ofte umuligt for Kaj at deltage i de sociale aktiviteter fra for eksempel fælleshuset. På et tidspunkt kom Kaj selv med et ønske om at lave en opsparing, så han kunne komme med til "de varme lande" som han sagde. Der blev derfor oprettet en opsparings konto i banken, hvor Kaj hver måned satte 1500 kroner ind. Kontoen steg hurtigt, og jævnligt så vi på kontoen. Hver gang roste jeg Kaj og gjorde ham opmærksom på at grunden til at han nu kunne spare op, hang sammen med at han selv havde taget et ansvar.

Efter ca. et år valgte Kaj at forsøge sig med øl igen, samtidig med antabus behandlingen forsatte. Jeg konfronterede Kaj med at jeg var klar over at han drak øl, og at det var hans beslutning, men igen gjorde jeg det klart for ham at jeg

gerne ville hjælpe ham med at skabe nogle forhold for ham, der ikke skabte flere problemer end højst nødvendigt. Jeg fortalte Kaj at stjernerne på skabet ville blive hængende, for ligegyldigt om han besluttede at han ville begynde at drikke øl igen, eller fortsætte med antabussen, så var der ikke nogen der kunne tage det fra ham, som han havde opnået.

Efter ca. en uge kom Kaj til mig og fortalte at han ønskede at starte sin antabus igen, og vi tog sammen fat hvor vi slap.

Fra skånejob til beskyttet beskæftigelse

Bag facaden har jeg løbende forsøgt at bane vejen, så chancerne for succesoplevelser var så stor som muligt.

I forløbet er der også sket en masse på job fronten. Kaj var i starten ansat på en gård, i skånejob, hvor han samlede kartofler og gik til hånde. På et tidspunkt kontaktede Kajs arbejdsgiver mig, og fortalte at Kaj havde svært ved at "følge med". Han samlede ikke de kartofler han skulle og stod ofte og dagdrømte. Det blev hurtigt klart for mig at problemet primært lå hos Kajs arbejdsgiver, som havde alt for høje forventninger til Kajs evne til at producere. Kaj og jeg gik hurtigt i gang med at lede efter et nyt job til Kaj, hvor der var sammenhæng mellem Kajs evner og de forventninger og krav der blev stillet til ham. Sådan en jobmulighed viste sig hos Folkekøkkenet i Kolding, og Kaj blev ansat som frivillig social medarbejder.

Tiden i Folkekøkkenet viste Kaj en verden, hvor han var værdsat, og hvor han kunne honorere de krav og forventninger der blev stillet til ham. På den måde lykkedes det, at gøre Kajs evner til en "kilde til succes" i stedet for "kilden til problemer".

Men Kaj følte, at der blev stillet for få fysiske krav til ham i Folkekøkkenet. "Jeg er ikke 75 endnu" – som Kaj sagde. Det er værd at nævne, at afslutningen hos Folkekøkkenet var en meget positiv oplevelse. Kajs kollegaer lavede en lille afskedsfest, hvor der blev sunget og lederen af Folkekøkkenet holdt en takketale til Kaj (ikke et øje var tørt) hvori han fortalte Kaj, hvor meget hans indsats har betydet, og hvor han ønskede Kaj held og lykke på vejen fremover.

Endnu en gang skiftede Kaj arbejdsplads, denne gang til et beskyttet værksted, som på samme måde som Folkekøkkenet formår at stille forventninger der passer til Kajs evner.

Forhøjet pension

I forbindelse med et jobskifte fra skånejob til ulønnet arbejde og dernæst værkstedsarbejde, blev det vurderet at Kajs erhvervsevne var faldet så meget, at han kunne sættes op fra mellemste til højeste pension. I denne proces skulle Kaj mødes med sin pensionsrådgiver. Inden mødet kontaktede jeg pensionsrådgiveren, og fik aftalt med hende, at hun skulle være rosende over for Kajs valg, og hun skulle fremlægge forhøjelsen af pensionen som en positiv ting og ikke noget der kom pga. af Kajs forringede funktions niveau. Pensionsrådgiveren roste Kaj for hans beslutning om at gå på antabus, og sagde at når Kaj havde taget så svær og flot beslutning, så ville hun gerne være med til at give Kajs økonomi en "saltvands indsprøjtning" ved at give ham højeste pension.

At det i virkelighedens verden ikke kan være en begrundelse for at få forhøjet pension, er jo så en anden sag.

Efterfølgende har jeg tit hørt Kaj fortælle med stolthed om besøget hos pensionsrådgiveren, som syntes at det var flot at han havde valgt at gå på antabus.

Ejerskab giver succes

Alt i alt tror jeg at den vigtigste succesfaktor i processen har været, at Kaj hele tiden har følt, at hans beslutninger og handlinger har været årsagen til de positive oplevelser, han har haft. Han har simpelthen følt ejerskab til sin egen succes.

Fremtiden

Selv om Kaj nu er "tørlagt" på tredje år, så er behovet for støtte og opbakning stadig meget tydeligt. En masse nye sociale muligheder har vist sig for Kaj, nu hvor folk ikke er bange for den ofte ubehagelige fremtoning, han viste, når han var fuld. Selv om det er en positiv og glædelig udvikling, er den ikke nem. For når man træder ud af en tilværelse hvor problemer kan lægges i en "alkohol dvale", dukker der en masse nye begreber op, som han skal lære at tackle og forholde sig til. Moral, etik og empati er noget Kaj nu skal forholde sig til, og tage ansvar for.

Kaj der er hovedperson i artiklen har givet tilsagn om at hans navn og billede indgår i artiklen.

Yderligere oplysninger ved henvendelse til:

Hjemmevejleder Ole Futtrup Kjær
Støttecentret Skovvænget
Skovvænget 12
6000 Kolding

Bank-Mikkelsens Mindefond

Af Hans Christian Hansen.

Niels Erik Bank-Mikkelsen
Juristen Niels Erik Bank-Mikkelsen, 1919 – 1990, var forsorgschef i Statens Åndssvageforsorg fra 1959 til 1980. Han er ophavsmanden til normaliseringsprincippet, der går ud på at give mennesker med handicap en normal tilværelse og normale vilkår (Bank-Mikkelsen 1971).

En vigtig og væsentlig del af normaliseringsprincippet er Bank-Mikkelsens integrationstanker, der bygger på at mennesker med handicap skal være integreret i samfundet.

Niels Erik Bank-Mikkelsen og hans normaliseringsprincip er kendt i store dele af verden. Han besøgte omkring 35 lande som foredragsholder og rådgiver. Hans besøg gik blandt andet til Australien, USA og Japan (Hanamura 1998).

Under en studietur i USA med besøg på arbejdstilbud og i boliger til udviklingshæmmede, har jeg selv oplevet, at Bank-Mikkelsens normaliseringsprincip var velkendt og værdsat. Da jeg fortalte jeg var fra Danmark, var det ikke landet med den lille havfrue, min udenlandske kollega kom til at tænke på. Nej, Danmark var landet hvorfra Niels Erik Bank-Mikkelsen, ophavsmanden til normaliseringsprincippet, kom fra. Det var en dejlig oplevelse. Bank-Mikkelsen der har været et fagligt forbillede for mig, var også anerkendt og respekteret for hans indsats for handicappede helt derovre på den anden side af Atlanterhavet. Jeg kunne fortælle min amerikanske kollega, at jeg skam havde oplevet Bank-Mikkelsen live på talerstolen, og i mine gemmer derhjemme i Danmark havde et ansættelsesbrev fra en af mine tidligere ansættelser, med Bank-Mikkelsens fine underskrift. Kollegaen synes det var virkelig "cool", og jeg var bare stolt over at en dansker havde gjort indtryk og medvirket til at forbedre forholdene for handicappede i USA.

Forfatteren dr. pæd. Birgit Kirkebæk giver i bogen "Normaliseringens periode" (Kirkebæk 2001) en grundig gennemgang af normaliseringsprincippet og Bank-Mikkelsens utrættelige arbejde med at definere normaliseringsbegrebet både til professionelle, pårørende og offentligheden.

Mindefonden
Niels Erik Bank-Mikkelsens store internationale engagement har gjort ham kendt i vide kredse. Også japaneren Tadao Chiba, der blandt andet arrangerer kurser om dansk socialforsorg for japanske kursister, får kendskab til Bank-Mikkelsen. Tadao Chiba er forstander på Dansk Japansk Folkehøjskole i Bogense, og i 1993 tager han initiativ til at stifte Niels Erik Bank-Mikkelsens Mindefond. Mindefondens formål er blandt andet at uddele Niels Erik Bank-Mikkelsens Socialforsorgspris til personer eller grupper, der har ydet en særlig indsats for mennesker med handicap. Mindefonden har også, med støtte fra Undervisningsministeriet i Danmark, udgivet en engelsk udgave af bogen "Niels Erik Bank-Mikkelsen – Father of the Normalization Principle (Hanamura 1998). Der er ikke fastsat nogen pris for bogen, men de der får den, donerer almindeligvis et pengebeløb til fonden. Interesserede kan henvende sig til formanden for mindefonden, Tadao Chiba, Fællesvej 11, 5400 Bogense. Bogen er skrevet af den japanske professor Haruki Hanamura og oprindeligt udgivet på japansk. I Japan er bogen solgt i over 10.000 eksemplarer.

Mindefondens bestyrelse består i øjeblikket af:

- Forstander Tadao Chiba, formand.
- Speciallæge Ole Bank-Mikkelsen, næstformand.
- Dr. pæd. Birgit Kirkebæk, forretningsfører.
- Fhv. undervisningsinspektør Jørgen Hansen.
- Souschef Hasse Jacobsen, kasserer.
- Landsformand for LEV, Sytter Kristensen.
- Vicekontorchef Frode Svendsen.

Niels Erik Bank-Mikkelsens Socialforsorgspris
Socialforsorgsprisen blev første gang uddelt i 1995. Prisen gik til Toshiishi Kobayashi i byen Date på Hokkaido som påskønnelse for hans arbejde med at få 200 mennesker med handicap integreret på det lokale arbejdsmarked. I 1996 fik dr. pæd. Birgit Kirkebæk

prisen for hendes virksomhed som lærer og skoleleder, hendes videreudvikling af praktiske erfaringer om småbørn med handicap og hendes indsats som handicaphistoriker. Direktør John Møller, Landsforeningen LEV fik prisen i 2000 som anerkendelse af hans indsats for forbedring af lovgivning og indarbejdelse af nye regler. I 2001 blev prisen givet til redaktør Lis Hammild, Landsforeningen LEV for hendes mangeårige indsats for at forbedre vilkårene for og påvirke holdningerne til mennesker med handicap, blandt andet gennem hendes virke som redaktør for Landsforeningen LEV's blad. Masakiyo Nakajima fik i 2002 prisen for hans arbejde med at støtte mennesker med handicap i lokalmiljøet, ved at oprette et botilbud, som i dag har mange lokale som frivillige hjælpere. Den anden prismodtager i 2002 var Hiroshi Mizoguchi for hans arbejde for at støtte mennesker med handicap i at bevare tilknytning til arbejdsmarkedet i hans egen virksomhed.

Prismodtagere i 2003

Mindefondens bestyrelse havde i 2003 besluttet at tildele Niels Erik Bank-Mikkelsens Socialforsorgspris til to personer. Prisoverrækkelsen fandt sted den 24. oktober 2003 ved et arrangement i TV-Glads lokaler på Peter Ibsens Allé 22 i København.

Den ene prismodtager var Ernst Kristoffersen som fik prisen i anerkendelse af hans mangeårige indsats for at styrke forskningen i udviklingshæmning og for at skabe bedre vilkår for mennesker med handicap. En indsats, der på forbilledlig vis har været i Bank-Mikkelsens ånd.

Den anden prismodtager var Ole Lauth, der blev tildelt prisen i anerkendelse af hans virksomhed som forstander for Egmont Højskolen og for hans mangeårige og nytænkende arbejde i forhold til mennesker med bevægelseshandicap. En indsats, der tydeligt bærer præg af Bank-Mikkelsens virke.

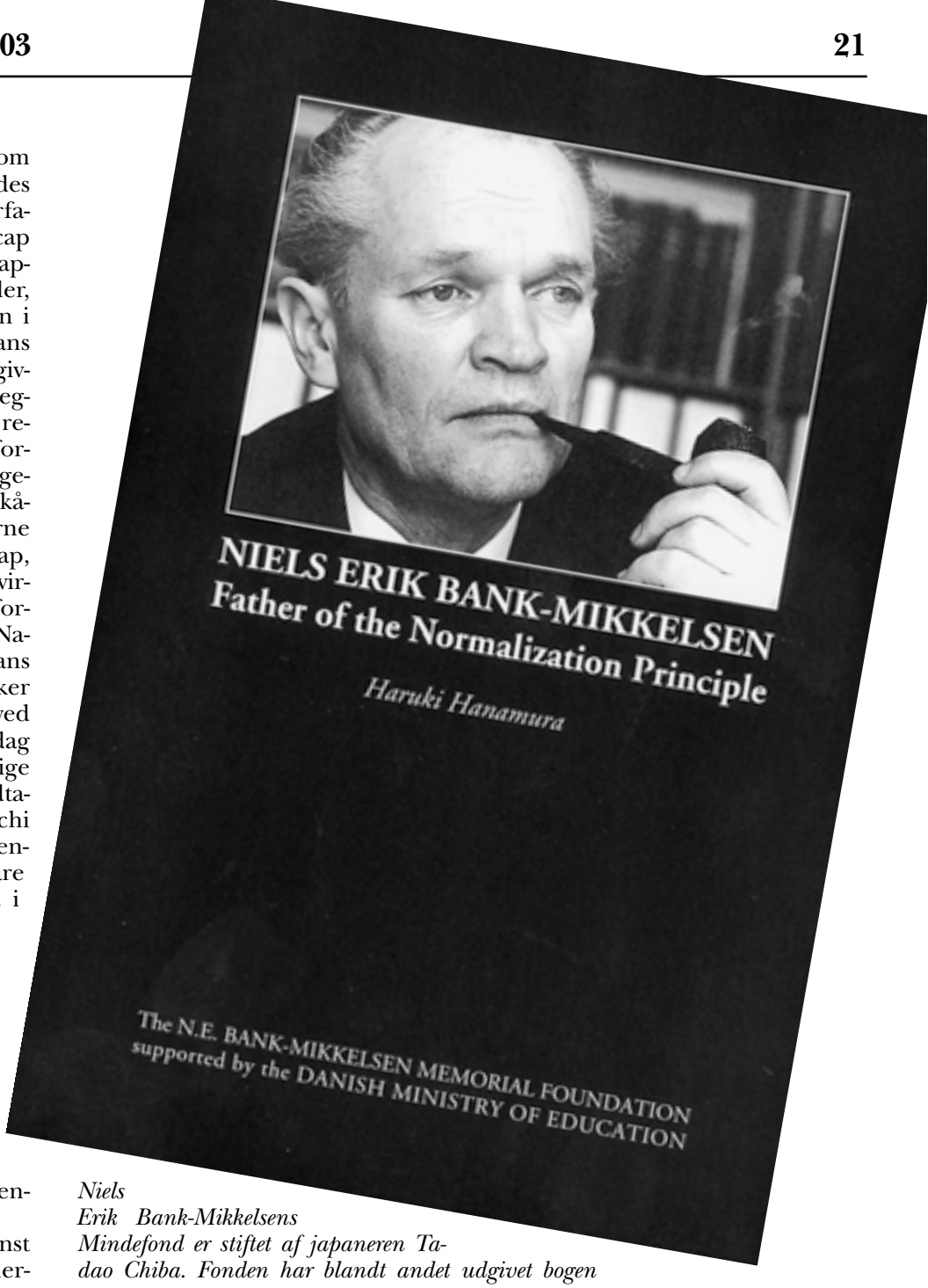

Niels Erik Bank-Mikkelsens Mindefond er stiftet af japaneren Tadao Chiba. Fonden har blandt andet udgivet bogen "Niels Erik Bank-Mikkelsen. Father om the Normalization Principle".

Litteratur

Bank-Mikkelsen, N. E. 1971. *Afvigerbehandling.* København: Thanning & Appels Forlag.

Hanamura, Haruki. 1998. *Niels Erik Bank-Mikkelsen. Father of the Normalization Principle.* Bogense: Niels Erik Bank-Mikkelsen Memorial Foundation, supported by the Danish Ministry of Education.

Kirkebæk Birgit. 2001. *Normaliseringens periode. Dansk åndssvageforsorg 1940 – 1970 med særlig focus på forsorgschef N.E. Bank-Mikkelsen og udviklingen af Statens Åndssvageforsorg 1959 – 1970.* Holte: Forlaget Socpol.

Den gode bolig

Af socialpædagogisk konsulent Kaj Østergaard, Frederiksborg Amt, Hillerød.

Boliger til udviklingshæmmede

For muligvis at gøre det lettere for sig selv, vælger flere det synspunkt, at boliger til udviklingshæmmede blot skal have en gennemsnitlig standard. Det vil sige, at man som enlig råder over stue, soveværelse, køkken og bad. Der bruges desuden ord som menneskeret og ligeværdighed.

Vi har altså at gøre med den politiske korrekte tilgang eller, anderledes formuleret, den lette og selvfølgelige. Som repræsenterende den socialpædagogiske indfaldsvinkel i en række byggesager har jeg imidlertid måttet erkende, at man ikke lever op til sit ansvar, hvis ens bidrag begrænser sig til politisk korrekte udsagn.

Boliger til udviklingshæmmede vil i sagens natur skulle være forskellige, fordi de socialpædagogiske tilgange har varierende fordringer til arkitektoniske forhold. Vi taler om bomiljøer, der naturligvis skal lægge sig op ad tidsånden, men også må indrettes på en måde, der respekterer beboernes eksistentielle position ved realistisk at erkende særlige forhold, der betinger en anderledes disponering af dels boligernes indbyrdes placering, dels deres indretning. Dette med sigte på at tilføre beboerne de særlige rammer, den daglige livskvalitet til syvende og sidst vil blive målt på.

I den politisk korrekte billeddannelse skæres begrebet udvikling desværre somme tider til, så et i virkeligheden uhensigtsmæssigt byggeri (bort)forklares med beboernes angivelige udvikling gennem den socialpædagogiske indsats. Beboerne forventes med andre ord næsten uden undtagelse at kunne udvikle sig hen imod en håndtering af et køkken, der er indrettet efter en socialpolitisk tænkt standard, hvor funktionsnedsættelsen er kompenseret, ikke på baggrund af redelig socialpædagogisk dømmekraft, men efter en overordnet politisk tankegang. Vi får derved nogle produkter, der formentlig gør sig fortrinligt i den politiske promovering, men som i den socialpædagogiske forvaltning giver anledning til et urimeligt ekstra besvær i det daglige. En af de værste bommerter med afsæt i den politisk korrekte tænkning er ophøjelsen af den danske isolationstrang til noget ideelt menneskeligt. Det kan udmønte sig i, at et kollektiv bestående af udviklingshæmmede kommer til at mangle fællesarealer, netop fordi privattanken har været for fremherskende. Helt galt er det jo, hvis beboernes funktionsnedsættelse er objektivet udenfor selvforvaltningens mulighed.

Jeg maler med vilje fanden lidt rigeligt på væggen for at understrege mit råd til socialpædagoger, der kommer i berøring med nybyggeri. Rådet er, at I for Guds skyld ikke må tage for givet, at de interessenter, der ikke har den faglige baggrund, vil indrette de boliger, der også er jeres fremtidige arbejdspladser, i overensstemmelse med de behov og krav, I kender fra dagligdagen.

Men med hensyn til indflydelse og dermed konstruktiv forebyggelse mod graverende fejltagelser er der heldigvis god grund til at være optimistisk. Der er i princippet intet som helst i vejen for, at socialpædagoger kan komme igennem med synspunkter, der vil kunne sikre, at et nybyggeri til udviklingshæmmede kommer til at fremstå så tæt på det ideelle som muligt. Det vil sige, at der bygges opdaterede og rare boliger, men lagt ind i et miljø, hvor en større eller mindre gruppe socialpædagoger også vil kunne understøtte udviklingen af et livsbekræftende fællesskab. For at indflydelsen imidlertid kan få den tilstrækkelige gennemslagskraft må muligheden for at få denne indflydelse formuleres ind i den procedure, der bestemmer byggeriets gang. Hvis ikke det sker, bliver indflydelsen vilkårlig, og indsigelser vil typisk komme for sent til, at ønskede ændringer kan imødekommes.

Drejer det sig om erstatningsbyggeri vil det være selvklart, at medarbejdernes meninger indskrives i det nye, i et samarbejde med arkitekten. Større vanskeligheder kan imidlertid opstå, når kun et statistisk bestemt behov er afsættet for nybyggeri, og man så først senere begynder at se nærmere på de kommende beboeres egne ønsker og herunder hvad de medarbejdere, der gerne vil ansættes, har af faglige overvejelser. Her er det typisk, at fejlene opstår, hvis ikke den socialpædagogiske dømmekraft har været inde i billedet og på en systematisk måde, hvor helhedssynet har fået lov at råde. Bygherre og arkitekt fylder nødvendigvis meget i disse forhold, men det er min erfaring, at modspillet til sådanne uomtvisteligt vigtige interessenter blot skal organiseres dygtigt, og så vil det blive taget vel imod. Navnlig arkitekten vil være interesseret i det gode og anvendelige byggeri, der jo da også sikrer vedkommende et muligt næste projekt.

Min sammenfattende pointe er altså, at det gode byggeri til udviklingshæmmede vil være resultatet af et heldigt samspil mellem samtlige personer, som byggeriet vedrører. De indretningsmæssige forhold der er så vigtige for det fremtidige dagligliv, kan derfor ikke siges at være tilstrækkeligt gennemtænkte uden også socialpædagogernes faglige medvirken indgår i byggeprocessen.

Handicap og frivillighed

Af Thomas Gruber og Martin Sandø, Formidlingscenter Øst, Ringsted.

Få handicappede i foreninger og i frivillige sociale organisationer

En undersøgelse som Formidlingscenter Øst netop har offentliggjort viser, at mange foreninger er tilbageholdende over for nye medlemmer, hvis der er tale om mennesker med handicap. Det er især spastikere, multihandicappede og udviklingshæmmede, som foreningerne ikke umiddelbart mener, kan deltage i foreningernes aktiviteter. Også i det frivillige sociale arbejde – besøgstjenester og sociale caféer/varmestuer – kan der spores en tilbageholdende indstilling over for nogle handicapgrupper.

Undersøgelsen, som er gennemført for Socialministeriet, viser at mennesker med handicap kun udgør ca. 1 pct. af medlemmerne i foreningerne. Blandt de frivillige i besøgstjenesterne står det ikke meget bedre til – også ca. 1 pct. – mens der i de sociale caféer er ca. 4,5 % frivillige med handicap. I alle tilfælde er det dog betydeligt under de ca. 6,5 pct. som mennesker med handicap anslås at udgøre af den samlede danske befolkning.

Foreningerne vil gerne have nye medlemmer og det frivillige sociale arbejde har brug for frivillige medarbejdere. Men i mange foreninger og frivillige sociale organisationer opfattes mennesker med handicap tilsyneladende mest som en social opgave – ikke som ressource.

Undersøgelsen baserer sig på to spørgeskemaundersøgelser. Den ene er gennemført blandt ca. 800 foreninger i 5 udvalgte kommuner; den anden blandt godt 300 besøgstjenester og sociale caféer.

Læs mere om undersøgelsen "Handicap og frivillighed" på www.fc-east.dk, hvor hele rapporten også kan downloades gratis.

ULF Ungdom

Af ULF Ungdom, Havnegade 3, 7100 Vejle.

Hvem er ULF Ungdom
ULF Ungdom er en ungdomsafdeling under Udviklingshæmmedes Landsforbund, i daglig tale kaldet ULF. Vores målgruppe omfatter udviklingshæmmede mellem 15 og 35 år. Formålet er, at lave arrangementer som er særlig rettet imod de unge.

Knuus
Knuus er et kontaktbureau specielt beregnet for udviklingshæmmede. Hvor man kan møde nye venner eller eventuelt finde sig en kæreste. For at kunne benytte siden kræver det et medlemskab på kr. 100 kr. om året hos ULF Ungdom, og så kan du bruge hjemmesiden lige så meget du vil. Hjemmesidens adresse er:
www.knuus.dk

Ferie
En gang om året arrangerer vi vores "pædagogfri" ferie. Turen går på skift rundt til nogle af de europæiske lande. Formålet med ferierne er, at man får mulighed for at lære nye mennesker at kende og opleve en anden kultur. Vi tager rundt og besøger institutioner og værksteder, for at få nogle erfaringer med hjem, som måske kan bruges i vores egen hverdag.

Lokale amtskredse
Amtskredsene følger landets amtsgrænser. Bestyrelsernes opgave er at holde øje med, hvad der rører sig lokalt og om muligt at komme i dialog med amtsrådspolitikerne på områder, der påvirker udviklingshæmmede og deres hverdag. For øjeblikket har vi 11 amtskredse rund om i Danmark og flere er under opstart.

Bestyrelseskurser
Cirka fire gange om året arrangerer vi weekendkurser for bestyrelserne i vores amtskredse. Formålet er at give medlemmerne nogle redskaber til at kunne arbejde i en amtskreds Hver enkelt kreds modtager et årligt beløb fra ULF til at lave aktiviteter for. På kurserne lærer medlemmerne at planlægge en aktivitet, lave et budget og føre et regnskab.

Kurser
To gange om året afholder vi kursus for alle medlemmer, hvor vi tager forskellige emner op, såsom alkohol, ensomhed, job og uddannelse etc.

Arbejde og uddannelse
For mange udviklingshæmmede er det meget vigtigt at have noget at stå op til hver dag. Derfor er vi i dialog med både amter og værkstedsledere, for at sikre at loven bliver overholdt. Vi arbejder også for, at man mere frit skal kunne skifte arbejdsplads på lige fod med alle andre borgere, hvis man har lyst til at prøve noget andet. Udviklingshæmmede skal tilbydes videregående uddannelse på lige fod med det øvrige arbejdsmarked, som kan tilpasses den enkeltes niveau.
Nogle værksteder samarbejder med de regionale AMU-centre, som hjælper brugerne med eksempelvis at tilrettelægge kurser specielt for udviklingshæmmede.

Medlemskontingent i Ulf Ungdom og Knuus
100 kr. årligt.

Oplysning og indmeldelsesblanket
Du kan få yderligere oplysninger og indmeldelsesblanket ved henvendelse til: ULF Ungdom, Havnegade 3, 7100 Vejle, tlf. 75 72 46 88, fax 75 72 46 33, e-mail: ulf@ulf-web.dk

Elling og Kjell Bjarne

Boganmeldelse af Hans Christian Hansen.

Roman om integration

I romanen "Brødre i blodet" af Ingvar Ambjørnsen er det Elling og Kjell Bjarne, der er hovedpersoner. De har begge boet det meste af deres liv på institutionen Brøynes i Norge. Men nu er de flyttet ud i deres egen fælles lejlighed i Oslo. Og så er der ellers lagt op til integration i det pulserende samfund.

Men det er ikke let for Elling og Kjell Bjarne. Specielt i begyndelsen. De holder sig mest inde, fordi de er nervøse ved tanken om, at de skal møde nogen i opgangen. Elling overlader indkøb i supermarkedet REMA 1000 til Kjell Bjarne, der er lidt mere modig. På den måde får de mad på bordet. Men deres hjemmevejleder Frank presser på og spørger: "*Har I været ude og kaste et blik på virkeligheden, eller har I bare siddet her og gloet op i loftet*". Men Elling forsvarer sig: "*Hvad vil du have vi skal gøre? Jeg mærkede, at en retfærdig harme fik min stemme til at dirre. – Skal vi overfalde folk på gaden og tvinge dem med os hjem?*"

De troede jeg var idiot

Igennem hele bogen er det Elling der fortæller historien. Elling er den intelligente med det komplicerede sind. Han grubler, spekulerer og ligger vågen om natten. Om sig selv siger han: "*Alene det at gå ned af Hegdehaugsveien på en almindelig formiddag var lidt af en prøvelse. Jeg følte, at folk så på mig med kritiske blikke. Vurderende, på en måde.*"

Kjell Bjarne er derimod mere psykisk robust. Til gengæld er skolekundskaber ikke hans stærke side. Under et restaurantbesøg fortæller han om sin skolegang: "*Specialklasse, sagde han med munden fuld af mad. – De troede, jeg var idiot.*" Og Elling supplerer: "*Han lærte først at læse, da han fik det første pornoblad!*" Hvis det kniber med de

Romanen "Brødre i blodet" er en meget nærværende, tankevækkende og morsom bog om Elling og Kjell Bjarne. De har boet på institution, men er nu flyttet ud i samfundet.

boglige færdigheder, så har Kjell Bjarne til gengæld ingen problemer med appetitten. Kjell Bjarne kan spise helt ubegrænset forklarer Elling: "*Engang på Brøynes spiste han fire portioner flæskesteg. Med kartofler og rødkål og hele molevitten. Der var en vikar på vagt den dag, og han havde ikke hørt noget om den diæt; Kjell Bjarne var på.*"

Biler, kvinder og rødkåls-lyrik

Selv om hele integrationsprojektet i starten synes uladsiggørlig, så lykkes det faktisk for Elling og Kjell Bjarne ved fælles hjælp og tilfældighedernes spil, både at få nye venner og kontakt til det modsatte køn. Og det er ikke kedeligt, når de nysgerrigt giver sigt i kast med deres nye liv. Kjell Bjarne viser sig at have talent for reparation af gamle biler. Han får sat en gammel Buick, model tooghalvtreds i stand. Det styrker Kjell Bjarnes selvværd og giver ham en særlig position, da de skal på tur i bilen. *"For en sikkerheds skyld insisterede Kjell Bjarne på at beholde kedeldragten på hele vejen, hvis nu det skulle blive nødvendigt at ordne noget undervejs. Unødvendigt, naturligvis, men Alfons og jeg støttede ham, eftersom vi som mænd forstod, at netop denne påklædning havde noget at gøre med Kjeld Bjarnes nye identitet.*"

Kjell Bjarne kan ordne biler og da det viser sig at hans kærlighed til en kvinde der hedder Reidun Nordsletten er gengældt, går hans vildeste drømme i opfyldelse. Imens udvikler Elling sit digtertalent. Og den måde Elling publicerer sine digte er både enestående, kreativ og original. Han bliver den mystiske rødkål-poet. Jeg vil ikke røbe mere. Men ét er sikkert. Det er en meget nærværende, tankevækkende og morsom bog.

Forfatteren Ingvar Ambjørnsen

Bogens forfatter, Ingvar Ambjørnsen er født i 1956 i den norske by Larvik, men bor nu i Tyskland. Han har skrevet en lang række bøger indenfor mange genrer. Bogen "Brødre i blodet" er en selvstændig fortsættelse af "Udsigt til paradis" og "Fugledansen. Seriens fjerde bind hedder "Elsk mig i morgen".

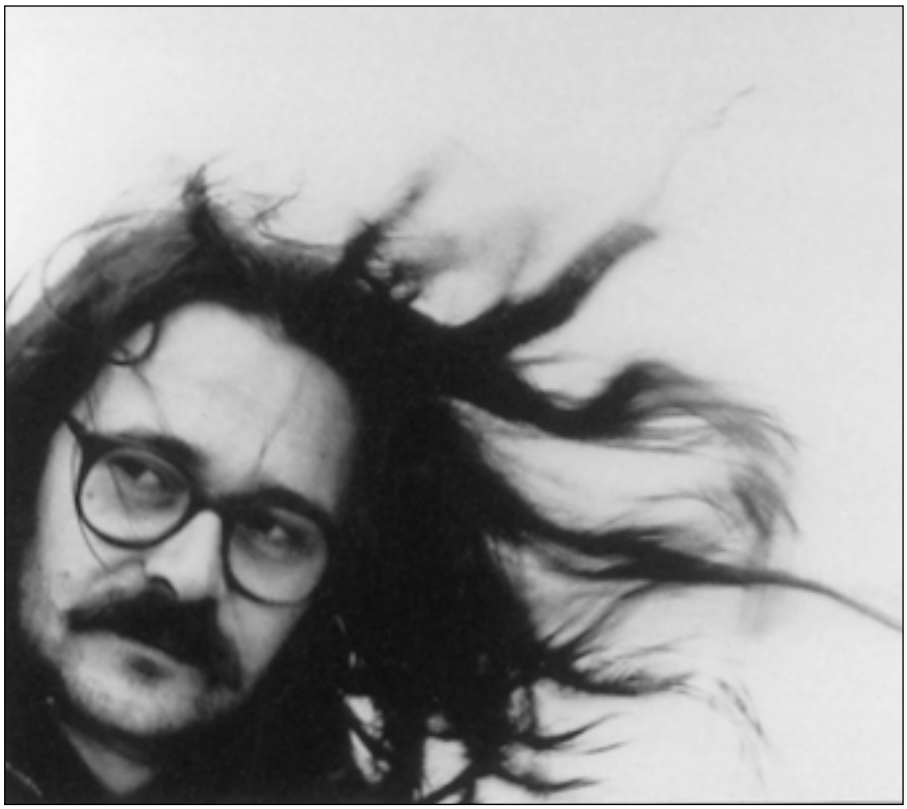

Den norske forfatter Ingvar Ambjørnsen er født i 1956 i Larvik.

Filmen Elling

Bogen "Brødre i blodet" er i 2001 filmatiseret med Petter Næss som instruktør. Han har skabt en humoristisk og varm film om at vove sig ud i livet. I den norske film, der har titlen "Elling", spiller Per Christian Ellefsen rollen som Elling og Sven Nordin optræder som Kjell Bjarne. Filmen har været en stor succes både i Norge og i Danmark.

Teaterstykket

Skuespillet om Elling og Kjell Bjarne har også været en stor succes. Det gik først på Oslo Ny Teater og var efterfølgende på turné rundt i Norge. I Danmark havde teaterstykket danmarkspremiere i september 2003 på Svalegangen i Århus. Teaterstykket "Elling og Kjell Bjarne" kan netop nu og frem til 28. januar 2004 ses på Nørrebros Teater i København.

Ingvar Ambjørnsen
Brødre i Blodet
Roman
Oversat til dansk af Alf Andersen
202 sider
Forlaget Klim

Jeg er OK som jeg er

Anmeldelse af pædagogisk konsulent Karen Madsen, Sønderjyllands Amt.

Ny bog om retten til ikke at blive opdraget

Bistandsloven blev den 1. juli 1998 afløst af Serviceloven. Socialpolitisk betød det, at der var noget som stoppede og noget andet og nyt begyndte. Et såkaldt paradigmeskift var en realitet.

Serviceloven peger på begreber som, medborgerperspektiv, borgerens § 111 plan, den faglige kvalitet i indsatsen i samarbejdet med borgeren, dokumentation af den fag pædagogiske indsats osv.

Men var det i praksis anderledes end hidtil, og hvori bestod det forandrede? Hvilken betydning ville denne lov få i hverdagen for medborgere med særlige behov? Hvad betød det for måden hvorpå pædagogen skulle agere i samspillet med borgeren? Hvilke forandringer skulle fremmes i samarbejdet med borgeren for at afdække, dokumentere og synliggøre vedkommendes ønsker, behov og drømme? Hvordan kunne de mange intentioner i Serviceloven realiseres i et hverdagsliv i det moderne – altså i et samfund, hvor der ikke længere var sandheder eller usandheder, ting der var rigtige eller forkerte, men kun mulige forklaringer, og hvor borgeren formodentlig kunne bevæge sig et bedre sted hen, end det sted, hvor vedkommende kom fra.

Svarene udgør relationernes centrale byggesten i det største og mindste møde mellem to mennesker, hvor den ene har behov for hjælp og den anden stiller hjælpen til rådighed.

Pædagogens opgaver fremstår med lovændringen i et forandringsperspektiv, hvor de nye begreber skal defineres, legitimeres og omsættes til hverdagspraksis i de enkelte tilbud.

Pædagogen må finde nye ståsteder, hvor hun kan håndtere sin egen forståelsesramme teoretisk og praktisk, samt være bevidst om hvordan muligheder for refleksion kan gennemføres fleksibelt og individuelt.

Serviceloven er et bidrag til de individuelle niveauer i organisationerne om at reflektere over hverdagspraksis i de individuelle tilbud til borgerne.

En faglig kompetent bog til praksisverdenen

Denne bog går tæt på hverdagslivet i et beskyttet værksted. Hovedpersonerne er de borgere og pædagoger, der arbejder på værkstedet. Bogen er fremstillet for praksisverdenen og det er her den hører hjemme i den dialog der til stadighed er en nødvendighed for at forandre den pædagogiske verden.

Bogens titel pirrer nysgerrigheden. Tænk – at opgive tanken om at lave om på andre mennesker.

Sætningen: Retten til ikke at blive opdraget" stemmer meget fint overens med bogens titel og forfatterens pointer. Peter Westergaard Sørensen, har på en yderst tilgængelig, faglig kompetent, humoristisk og forstyrrende måde, beskrevet teorier, metoder og hverdagsliv, retssikkerhed og betydningen af værdigrundlag i organisationen. At dokumentere pædagogisk virksomhed i samspil med medmennesker, er lykkes på en meget sober og flot måde.

Jeg vil slutte med et digt af Thue Kjærhus, som siger:

"Frisind er accepten af,
at alle er særegne, unikke, mangfoldige og komplicerede.
Vi kan derfor ikke reduceres til en formel eller princip.
Vi skal acceptere hinandens forskellighed samtidig med at vi fornægter vores ståsted.

Kærlighed og frisindet er derfor også evnen til at se det lige i det ulige.
Vi må derfor som mennesker aldrig af magthavere reduceres til en karaktermaske, en rolle eller socialtype.
Frisind er konkret – og tolerance er ligegyldigt og abstrakt."

Bogen "Jeg er OK som jeg er. Retten til ikke at blive opdraget".
Af Peter Westergaaard Sørensen,
96 sider,
er udgivet på Forlaget Udvikling,
Ladegårdsgade 44 – 46,
5610 Assens,
tlf. 64 71 59 93.
Pris kr. 200,-

Appetitvækkeren

Af Hans Christian Hansen.

At lære gennem arbejde

Det er spændende og interessant viden Klaus Nielsen og Steinar Kvale præsenterer i bogen "Praktikkens læringslandskab. At lære gennem arbejde." Interviewundersøgelser, der er beskrevet i bogen viser generelt, at man lærer bedre på arbejdspladsen end i skolen. På den baggrund er det ikke underligt at forfatterne spår, at en væsentlig del af oplæringen fremover kommer til at foregå på arbejdspladsen. Med eksempler fra en række erhvervsuddannelser og interviews med lærlinge og elever bliver der kastet lys på praksislæring. Selv om udgangspunktet er de almindelige erhvervsuddannelser er bogens tema og konklusioner i høj grad interessant i forhold til mennesker med udviklingshæmning. Netop udviklingshæmmede har ofte svært ved at overføre viden og opøvede færdigheder fra en teoretisk undervisningssammenhæng til praksis. Den øgede interesse for at tilbyde jobs på det almindelige arbejdsmarked til mennesker, der er udviklingshæmmede, gør bogen særlig interessant for jobcoachs, jobkonsulenter og andre professionelle, der arbejder med at støtte udviklingshæmmedes integration på arbejdsmarkedet.

Ph.d. Klaus Nielsen og dr. philos, professor Steinar Kvale har redigeret bogen.

Praktikkens læringslandskab
At lære gennem arbejde
Akademisk Forlag, 368 sider

To kaffe og en staveplade

"To kaffe og en staveplade" er titlen på en bog skrevet af journalisten Anne Meiniche. En morgen i oktober i 2000 kører hun fra familiens sommerhus ved Tisvilde i Nordsjælland. I bilen er også hendes mand og deres fire børn. På vej mod København rammer en anhænger, der har revet sig løs fra en modkørende lastbil, familiens bil. Anne Meiniche bliver livsfarligt kvæstet og hendes seksårige datter brækker ryggen. I bogen giver Anne Meiniche en meget personlig og selvoplevet beskrivelse af hendes møde med systemet. Sygehusvæsnet, socialforvaltningen, genoptræningen, forsikringsselskaberne og bilindustrien. Det er en bog, der bør læses af alle der arbejder i sundhedsvæsnet, på det sociale område eller er beskæftiget med omsorg eller genoptræning for andre mennesker. Det gør stort indtryk, når Anne Meiniche fortæller om den store betydning personalet har, for den der er fuldstændig afhængig af andres hjælp. At blive tilbudt en kop kaffe eller rigtig mad når man væmmes ved hospitalsmaden, kan være en lyksalighed: "Senere kom hun hen til min seng med en karryret, som hun havde købt til sig selv for at undgå Rigshospitalets kantinemad. Hun gav halvdelen af retten til mig, og jeg var vist ved at blive kvalt i de stærke krydderier efter lang tid på sondemad. Men det var en gestus og en omsorg, jeg aldrig glemmer hende for."

Anne Meiniche
To kaffe og en staveplade
Historien om en ulykke
Forlaget People'sPress
214 sider

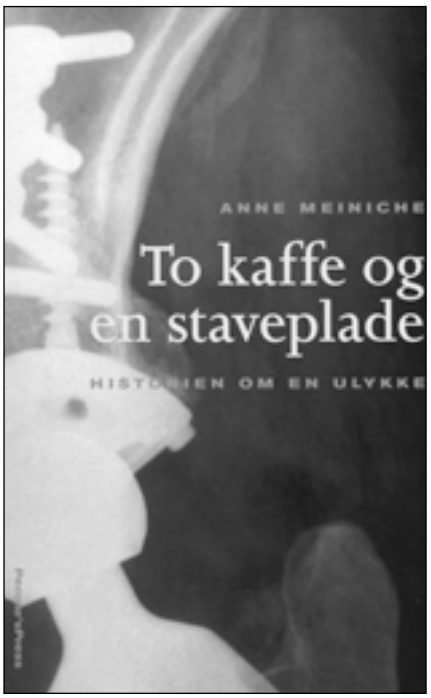

Økosamfund i Danmark

I bogen "Økosamfund i Danmark" kan man læse om etablerede fællesskaber og fællesskaber der er på vej samt personlige beretninger om hvordan man er kommet fra ide til virkelighed. Bogen rummer også eksempler på fællesskaber, der også omfatter mennesker der er udviklingshæmmede.

Det gælder for eksempel en artikel om Levefællesskabet Herta i Herskind ved Galten. Bogen er udgivet af Landsforeningen for Økosamfund 2003 og er redigeret af Allan Elm og Troels Dilling-Hansen.

Bogen kan købes ved henvendelse til:
Landsforeningen for Økosamfund
Landsbyvænget 11
8464 Galten
Tlf. 87 54 60 20

Marte Meo metodens teori og praksis

En mor ser et videoklip med hende og hendes ti måneder gamle pige: "Mor ser sig selv tæt på, smilende og hyppigt imiterende datterens lyde, hvilket medfører, at datteren bliver mere aktiv og pludrende i samspillet. Der er flest billeder af mor som ikke smilende og ikke imiterende, men mor får forevist mulighedsbilleder på, hvilken effekt det har på datteren, at mor smiler og imiterer hendes initiativer. Mor oplever en stor glæde, hvilket uundgåelig stimulerer til flere udviklingsfremmende møder mellem mor og datter." Dette eksempel fra Jytte Birk Sørensens bog "Marte Meo metodens teori og praksis" illustrerer meget fint hvordan Marte Meo metoden kan udføres i praksis. Bogen belyser primært hvordan metoden kan anvendes indenfor det social- og specialpædagogiske område, og rummer derfor også en række eksempler fra handicapområdet. I bogen præsenteres relevante teorier om

kontakt og samspil, og det beskrives hvordan disse teorier har kvalificeret vores viden om de sociale relationers betydning for psykisk sundhed.
Jytte Birk Sørensen
Marte Meo metodens teori og praksis
Systime Academic

VASAC

De fem VASAC-centre i Vestsjællands Amt har i fællesskab udgivet et profilprospekt, der sætter fokus på hvordan mennesker med nedsat erhvervsevne kan tilbydes job på det almindelige arbejdsmarked. VASAC, Vestsjællands Amts Sociale Arbejdsmarkedscentre støtter personer der af den ene eller anden grund har nedsat erhvervsevne, enten på egne værksteder og aktivitetstilbud eller på det almindelige arbejdsmarked. I kataloget præsenteres en række gode eksempler på integration på arbejdsmarkedet. Og titlen på kataloget "Vi har alle et socialt ansvar" er en opfordring til private og offentlige virksomheder om at vise social ansvarlighed og ikke mindst få øje for de værdier, resurser og kompetencer disse mennesker har.

Kataloget "Vi har alle et socialt ansvar" kan rekvireres i et af VASAC's fem centre.

Adresser og tlf. findes på hjemmesi-

Nordisk NettverkForum for utviklingshemning

Nordisk NettverkForum for utviklingshemning, NNF er et fagligt netværk som arbejder med mennesker med udviklingshæmning i de nordiske lande. Et af målene med NNF er at fremme formidling af viden og erfaringer mellem de nordiske lande. For at fremme udvekslingen af viden og erfaringer er der udviklet en nordisk hjemmeside. Klik ind på www.nordiskforum.net og læs mere. De temaer som NNF blandt andet har fokus på er: Aldring, børn og familie, indflydelse og selvbestemmelse, overgreb, psykiske lidelser, retssikkerhed, rusmidler og misbrug, seksualitet og udviklingshæmmede som forældre. NNF har indenfor de seneste måneder arbejdet med en relancering af hjemmesiden, hvilket blandt andet betyder, at den i dag er blevet langt mere brugervenlig. Et af de kvalitetskrav, der har været stillet til hjemmesiden er, at brugerne relativt enkelt skal have adgang til, at fremsende materiale til omtale på hjemmesiden.

Den danske sektion i NNF består p.t. af landsformand i LEV, Sytter Kristensen, fuldmægtig i Socialministeriet Gunvør Munch, Kontorchef i Fyns Amt, Marianne Smedegaard og centerleder i Formidlingscenter Øst – socialt udviklingsarbejde for handicappede, Sissel Lindgaard.

Pædagogisk arbejde på fremmed grund

For de professionelle har socialt og pædagogisk arbejde siden 1980'erne skiftet fra hjemmebane til udebane. I dag er der flere og flere sociale og pædagogiske opgaver der løses uden for institutionelle rammer. Den professionelle støtte gives for eksempel i brugerens hjem eller på en almindelig arbejdsplads. Selv på institutionerne forsvinder institutionsbegrebet. Det gælder eksempelvis på botilbud, hvor den enkeltes lejlighed eller værelse betragtes som en selvstændig bolig. I bogen "Pædagogisk arbejde på fremmed grund" sætter Jan Jaap Rothuizen fokus på pædagogers arbejde uden for institutionelle rammer. Bogen rummer både teori og konkrete eksempler fra praksis. Jan Jaap Rothuizen er ansat ved Forsknings- og udviklingsafdelingen på Jydsk Pædagog-Seminarium i Århus.

Jan Jaap Rothuizen
Pædagogisk arbejde
på fremmed grund
Socialpædagogisk Bibliotek
Gyldendal Uddannelse

At være døv

Historisk Selskab for Handicap og Samfund har netop udgivet bogen "At være døv". Medlemmerne af Historisk Selskab for Handicap og Samfund modtager som en del af deres medlemskab bogen gratis. "At være døv" er Handicaphistorisk Tidsskrifts 10. udgivelse. I bogen der er på 144 sider bidrager en række forfattere til temaet.

Institutioner eller enkeltpersoner kan tegne medlemskab af Historisk Selskab for Handicap og Samfund. Som medlem modtager man Handicaphistorisk Tidsskrift og løbende information om medlemsarrangementer.

Medlemskab koster på årsbasis kr. 400 for institutioner og organisationer og kr. 225 for personlige medlemmer.

Medlemskab kan tegnes ved henvendelse til:
Formand Kirsten Jansbøl
Tværmarksvej 1
2860 Søborg
Tlf. 39 67 80 88
E-mail: kjansb@mail.tele.dk

Den personcentrede metode
Den tyske psykolog og psykoterapeut Marlis Pörtner giver i bogen "Den personcentrede metode i arbejdet med sindslidende, udviklingshæmmede og demente mennesker" en gennemgang af teorien bag den personcentrede metode. Bogen er desuden spækket med konkrete eksempler på, hvad personcentret arbejde betyder inden for forskellige arbejdsområder. Bogen er oprindeligt udgivet på tysk under titlen "Ernstnehmen, Zutrauen, Verstehen – Personoonzentrierte Haltung im Umgang mit geistig behinderten und pflegebedurftigen Menschen." Bogen er i 2003 oversat til dansk af Henning Vangsgaard og udgivet på Hans Reitzels Forlag.
Marlis Pötner
Den personcentrede metode
Hans Reitzels Forlag

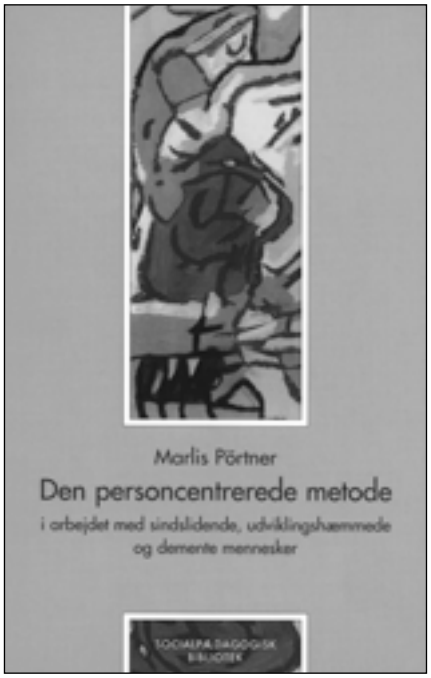

Faglige netværk
Bogen "Netværk. Viden, inspiration og værktøjer" belyser hvor betydningsfuldt et godt netværk er for at kunne udvikle og forme jobbet, arbejdspladsen eller karrieren. Et godt fagligt netværk åbner døre for nye chancer, opgaver og samarbejdsformer. Et godt fagligt netværk er specielt vigtigt for ledere som i stigende omfang skal arbejde i mange former for nationale og internationale netværk. Bogen er skrevet af journalisten Bodil Pedersen og udgivet på forlaget Aschehoug.
Bodil Pedersen
Netværk. Viden,
inspiration og værktøjer
Forlaget Aschehoug

Virksomhedsetik
"En god forretning" er en bog om virksomhedsetik. Hvis en virksomhed ikke vil ansætte bestemte etniske grupper eller handicappede personer. Hvis en virksomhed fyrer kronisk syge medarbejdere. Hvis en virksomhed ikke er lydhør overfor lokalbefolkningen eller offentlige myndigheder. Hvis en virksomhed ikke handler miljømæssigt ansvarligt. Så risikerer virksomheden at få problemer. Det er ikke længere nok for virksomhedsledelsen at skabe overskud. I dag må en virksomhed også varetage et socialt og moralsk ansvar. Det er budskabet i bogen "En god forretning" der er redigeret af Klemens Kappel, Thomas Søbirk Petersen og Jesper Ryberg.
En god forretning
Nyt Nordisk Forlag
Arnold Busk

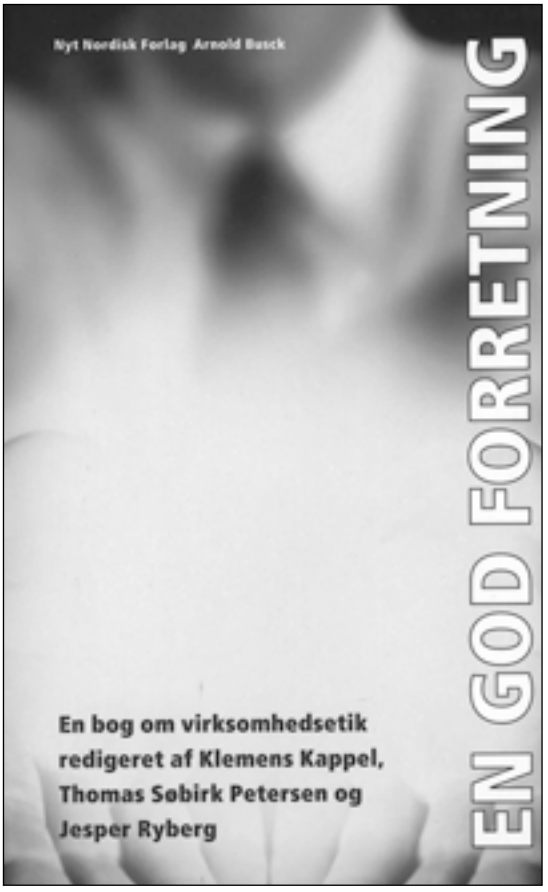

Socialforbi
Psykologen og psykoterapeuten Anna Kåver har sin egen praksis og arbejder blandt andet med psykoterpiforskning i forbindelse med socialforbi og borderline på Karolinska Instituttet i Stockholm. I bogen "Socialforbi. Frygt for andres kritiske iagttagelse." beskriver Anna Kåver hvad socialforbi er, hvordan man rammes, hvordan problemet udvikles og hvordan socialforbi kan genkendes og behandles. "Socialforbi" er en håndbog der primært henvender sig til professionelle, der arbejder med socialt eller pædagogisk arbejde, men bogen er også relevant for andre, der ønsker at få en grundlæggende viden om socialforbi.
Anna Kåver
Socialforbi. Frygt for andres kritiske iagttagelse
Socialpædagogisk bibliotek
Hans Reitzels Forlag

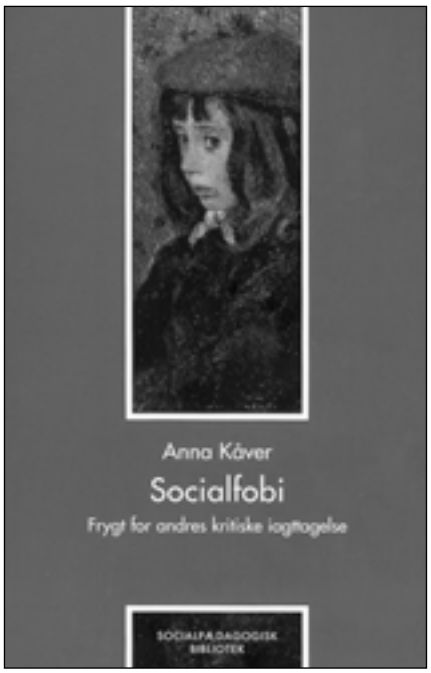

Autisme bladet
Autisme bladet udgives af Videnscenter for Autisme i Virum. Bladet bringer artikler, nyheder og oplysning om arrangementer vedrørende autisme. Man kan tegne abonnement på bladet ved betaling af forsendelsesomkostninger kr. 125,- pr. år.

Abonnement kan tegnes ved henvendelse til:
Videnscenter for Autisme
Kongevejen 256
2830 Virum
Tlf. 45 11 41 91
E-mail:
info@autisme.dk

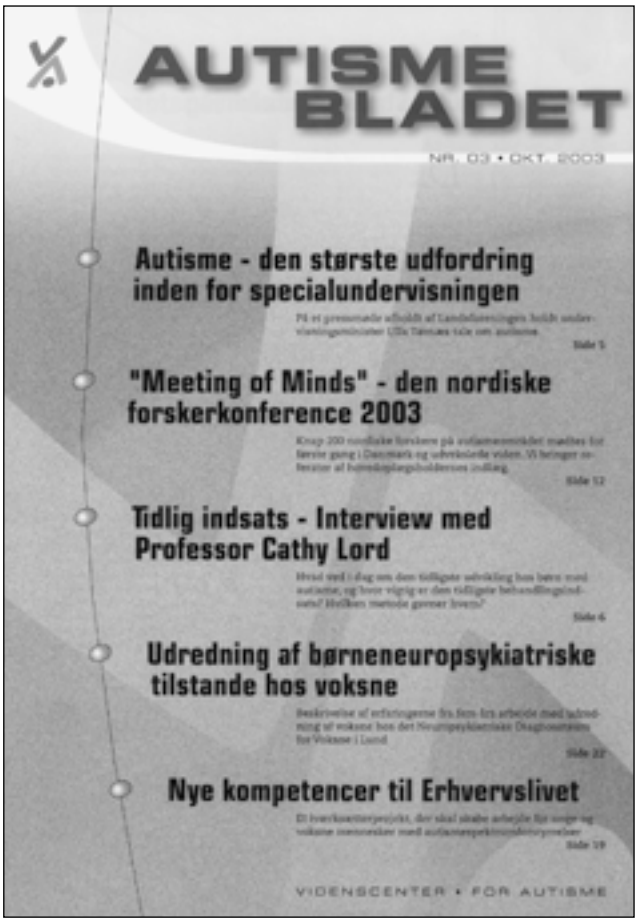

AKF Nyt
AKF Nyt udgives af Amternes og kommunernes Forskningsinstitut i København. I Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut gennemføres og formidles samfundsforskning af relevans for det offentlige og især for amter og kommuner. AKF Nyt udkommer fire gange om året og indeholder artikler om AKF's forskningsresultater, omtale af forskningsprojekter samt debatindlæg. Abonnement på AKF Nyt er gratis.

Abonnement kan tegnes ved henvendelse til:
AKF Forlaget
Nyropsgade 37
1602 København V
www.akf.dk

Specialpædagogik

Tidsskriftet Specialpædagogik udkommer med seks numre om året og bringer artikler og andet stof med relation til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for småbørn, folkeskoleelever og voksne.

Abonnement for 2003 koster kr. 412,- inkl. moms.

Løssalg og tegning af abonnement sker ved henvendelse til tidsskriftets forretningsfører:
Lis Cronberg
Valby Gade 12, Valby
3200 Helsinge
Tlf. + fax: 48 79 36 39
E-mail:
ekspedition@specialpaedagogik.dk

Den mystiske sag om hunden i natten

"Den mystiske sag om hunden i natten" er en roman om en udsædvanlig mordgåde. Detektiv og fortæller er den 15-årige Christopher Boone, der bor alene med sin far og lider af Aspergers syndrom, en form for autisme. Han forstår ikke metaforer, ironi og ansigtsudtryk og hader berøringer og farverne brun og gul. Men han elsker matematik, logik, lister og sandheden.

En dag finder han genboens hund myrdet og sætter sig for at finde gerningsmanden. Efterforskningen af sagen om den myrdede hund sender Christopher hovedkulds ud på en rejse gennem en verden har ikke forstår. Og den fører til opklaringen af en hemmelighed, som vender op og ned på hans liv.
Mark Haddon
Den mystiske sag om hunden i natten
Rosinate

Den Uvildige Konsulentordning

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, DUKH er en selvejende institution oprettet efter servicelovens § 70a. DUKH skal styrke retssikkerheden for personer med handicap ved at informere og rådgive på handicapområdet. DUKH har netop udgivet informationsfolderpjecen "Hvis sagen gør knuder". Informationsfolderen fortæller om DUKH og hvordan de kan hjælpe med gratis rådgivning i sager mellem personer med handicap eller deres pårørende og offentlige myndigheder.

Informationspjecen fås ved henvendelse til:
DUKH
Postboks 284
Banegårdspladsen 2, 2. sal
6000 Kolding
Tlf. 76 30 19 30
www.dukh.dk

Skeletter i skabet

Hvad betyder det at gå i hundene eller brænde nogen af? Det får man svaret på i bogen "Skeletter i skabet og 73 andre talemåder genfortalt for børn af Hélène Wagn". I alt 74 sjove og udbredte talemåder har forfatteren samlet i bogen. Hélène Wagn forklarer på en let tilgængelig måde udtrykkenes betydning og oprindelse og bogen er illustreret med skægge tegninger af Rasmus Juul.

En bog som både børn og voksne kan have glæde af.

Hélène Wagn
Rasmus Juul
Skeletter i Skabet
80 sider
Politikens Forlag

Menneske, handicap og sociale tilbud

"Menneske, handicap og sociale tilbud" er en lære- og håndbog for pædagogstuderende og andre indenfor det sociale arbejdsfelt. Bogens forfattere er Charlotte Gunnarsen, Gitte Madsen, Kelvin Nielsen og Lotte Pehrsson. I forordet til bogen skriver Hanne Reintoft blandt andet: "Desværre er det ikke til at bortforklare, at den borger, der aktivt sætter sig ind i sine rettigheder og pligter, har bedre mulighed for at få såvel behov som krav dækket efter den aktuelle lovgivning. Bogen er derfor – efter min vurdering – også utrolig vigtig for de handicappede, deres familie og øvrige netværk."

Charlotte Gunnarsen
Gitte Madsen
Kelvin Nielsen
Lotte Pehrsson
Menneske, handicap
og sociale tilbud
Socialpolitisk Forlag

Social Forskning

Social Forskning udgives af Socialforskningsinstituttet for at orientere om resultaterne af instituttets arbejde. Social Forskning er gratis og udkommer med fire ordinære numre om året. Abonnement på de ordinære numre kan tegnes ved henvendelse til:

Socialforskningsinstituttet
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
www.sfi.dk

Demensenheden
– på Trindvold

Respekt, accept og ligværd er det holdningsmæssige grundlag for arbejdet med ældre udviklingshæmmede beboere med demens i Demensenheden, 3b på Trindvold.

Vigtigst er respekten for den enkelte beboer. De otte beboere har alle Altzheimer. Metoden, man bruger, er tryghed, ro, genkendelighed, individualitet og overskuelighed. Her stilles ingen krav, som man ikke på forhånd ved, at beboerne kan honorere.

I filmen følger vi de otte beboeres hverdag i Demensenheden, der er den første af sin art i Danmark. Beboerne kommer i enheden, når de begynder at miste færdigheder. I Demensenheden får de tryghed og selvtillid.

De kommer til at fungere bedre i en periode, men Altzheimers lader sig ikke stoppe. Beboerne bliver dårligere fungerende, og det er personalets opgave at sørge for, at den proces bliver så lempelig som muligt.

I filmen følger vi bl.a., Gitta på 39 år. Hun har Altzheimers.

Spilletid: ca. 17 min.
Foto: Morten Grundholm,
Ole Risbjerg, Peter Garvold
Lyd: Lise Raj Schmidt,
Ole Risbjerg.
Redigering: Lise Raj Schmidt.
Oplæg og idé: Kirsten Agerskov Nielsen og Rita Møller Nielsen, Trindvold.
Producer: Poul Jørgen Ladefoged, Jyske TV. Produceret for Trindvold af Video og TV, Vejle Amt. 2002.

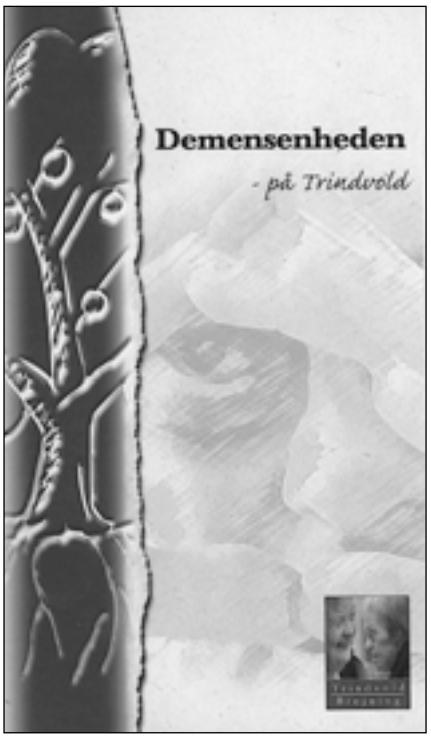

En tryg alderdom
– hverdag og fest på Trindvold

Trindvold er et botilud for 62 udviklingshæmmede mellem 39 og 90 år.

Som det siges i filmen, så er det beboerne, der er arbejdsgiverne. Det er deres hjem. For de ansatte er det en arbejdsplads, og deres højeste mål er at være der for beboerne.

Derfor måler man succesen i hverdagen ved at vurdere mængden og størrelsen af beboernes smil.

I filmen "En tryg alderdom – hverdag og fest på Trindvold" følger vi arbejdet på bostederne, i beskæftigelsesforanstaltninger i sommerhuset og til fest i forsamlingshuset.

Vi besøger afdelingerne, bl.a. Demensenheden og den specielle afdeling for blinde og svagtseende udviklingshæmmede.

Vi taler med beboere og personale.

Nogle af beboerne har boet i Brejning næsten hele deres liv. Andre har efter en barndom og ungdom på De Kellerske Anstalter været hjemme og bo i deres hjemkommuner, og nogle kommer direkte fra deres barndomshjem

Spilletid: ca. 22 min.
Foto: Ole Risbjerg,
Morten Grundholm.
Lyd: Lise Raj Schmidt,
Ole Risbjerg.
Redigering: Lise Raj Schmidt.
Oplæg og idé: Kirsten Agerskov Nielsen og Rita Møller Nielsen, Trindvold.
Producer: Poul Jørgen Ladefoged, Jyske TV. Produceret for Trindvold af Video og TV, Vejle Amt. 2002.

Forlaget Udvikling

Digitale billeder - en nødvendig kommunikationsform
Af Lisbeth Bruus-Jensen og Poul Hansen.

Bogen henvender sig til forældre til handicappede, pædagoger og studerende. Den er skrevet på baggrund af mange års erfaring med brugen af digitalt kamera sammen med handicappede med kommunikationsvanskeligheder på værkstedet Åmosen i Vestsjællands Amt. Bogen kan benyttes som et arbejdsredskab, der både forklarer anvendelsen af digitalkameraet og de psykologiske og pædagogiske overvejelser, der ligger bag.
Pris 150 kr. inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Udviklingshæmning og socialt netværk
Af Hans Christian Hansen.

I bogen giver forfatteren en indføring i, hvordan opfattelsen af udviklingshæmmedes sociale netværk har udviklet sig historisk. I den forbindelse illustreres blandt andet det frivillige arbejde med netværk som besøgs- og pakketanterne har udført. På baggrund af danske og internationale undersøgelser dokumenteres værdien og vigtigheden af, at udviklingshæmmede har socialt netværk, og der gives anvisninger på metoder og hjælpemidler, som pædagogisk personale og støttepersoner kan anvende, når de skal hjælpe og vejlede udviklingshæmmmede med at udvikle og bevare socialt netværk.
Pris kr. 150 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Mediepædagogik
Redaktion Lisbeth Bruus-Jensen.

Demokrati og ytringsfrihed - hæfte om arbejdet med mediepædagogik med udviklingshæmmede. Udgivet i samarbejde med Landsforeningen LEV.
Pris kr. 30 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Fra rejseleder til stifinder
Af Peter Westergaard Sørensen.

At være rejseleder indebærer, at jeg udstikker målet for, hvor den anden skal hen. Jeg kender den rigtige vej samt alle seværdighederne undervejs.
At være stifinder indebærer derimod, at jeg får målet udstukket af den anden. Jeg peger på mulige veje at gå, og jeg accepterer, at målet forandrer sig undervejs. Seværdighederne finder vi sammen.
Stifinderen er den nye pædagogrolle. Stifinderen hænger sammen med de samfundsmæssige forandringer, der sker omkring os, og ikke mindst med den ånd, der hersker i Lov om social service fra 1998.
En inspirerende bog af Peter Westergaard Sørensen om pædagogens ændrede rolle fra rejseleder til stifinder.
112 sider. Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Livsværdier og ny faglighed
Ida Schwartz (red.).

Bogen tager udgangspunkt i et udviklingsprojekt, hvor pædagoger diskuterer og giver eksempler på, hvordan de kan yde en socialpædagogisk støtte, der samtidig respekterer brugernes integritet og myndighed over eget liv. *Ny faglighed* handler om at forlade professionelles mangeårige tradition for at vide bedst på brugernes vegne. I stedet søger pædagogerne i bogen efter måder, hvorpå brugernes *livsværdier* og interesser kan blive tydeliggjort og komme i fokus i tilrettelæggelsen af den socialpædagogiske støtte.
Bogen er udgivet på Semi-forlaget, men sælges også gennem Forlaget Udvikling.
214 sider. Pris kr. 182,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

De glemte. Nye perspektiver på udviklingshæmning og socialt netværk
Af Hans Christian Hansen.

I bogen, der er en opfølgning af forfatterens bog „Udviklingshæmning og socialt netværk“ bliver der kastet lys på fortidens og nutidens behandling af en overset og glemt gruppe af udviklingshæmmede. Det dokumenteres, at manglende socialt netværk ikke kun er et historisk fænomen. I dag lever hundredvis af udviklingshæmmede på amtslige botilbud uden nogen form for kontakt udefra.
Der bliver givet en række konkrete bud på, hvad vi kan og bør gøre for at afhjælpe situationen.
172 sider. Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Udviklingshæmmede i arbejde – mere end en dagdrøm
Af Lisbeth Bruus-Jensen og Henning Jahn.

Bogen der blandt andet sætter fokus på udviklingshæmmedes integration på arbejdsmarkedet. Forfatterne peger i bogen på nye veje, der kan udvide udviklingshæmmedes jobmuligheder på arbejdsmarkedet. Lisbeth Bruus-Jensen og Henning Jahn fremlægger en vidtfavnende og aktuel gennemgang af udviklingshæmmedes deltagelse i arbejdslivet.
Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

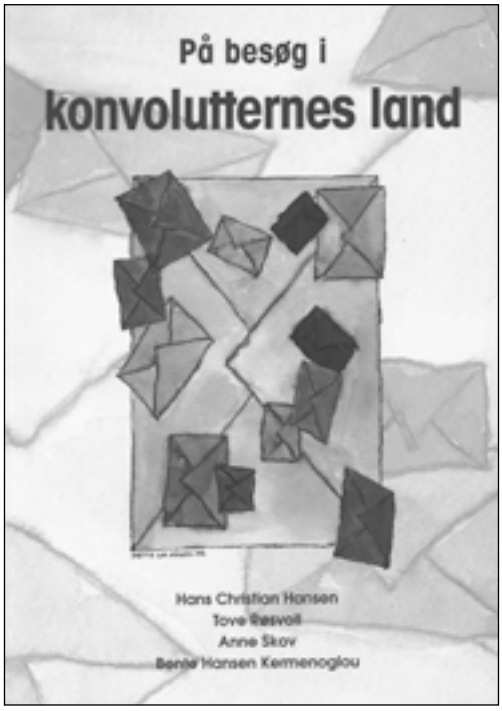

På besøg i konvolutternes land
Af Hans Christian Hansen, Tove Røsvoll, Anne Skov og Bente Hansen Kermenoglou.
Bogen viser gennem meget levende og enkle, men gribende uddrag af interviews med udviklingshæmmede hvordan hverdagslivet opleves fra deres perspektiv. Bogens forfattere fandt ud af, at de var kommet på besøg i konvolutternes land. Ofte har beboerne ikke deres egne penge i en pung på sig. Det er personalet, der bærer deres penge i konvolutter, og det er personalet, der afleverer beboernes penge i forretningen, når de er ude og handle. Hvordan kan beboerne så vide, at det er deres penge? Bogen er oprindeligt udgivet på Forlaget Dafolo, men da Dafolo har nedlagt en del af deres forlagsaktiviteter sælges bogen nu gennem Forlaget Udvikling
Pris kr. 200,- inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Forlaget Udvikling

Jeg er OK som jeg er
Af Peter Westergaard Sørensen

Udviklingshæmmede har været udsat for rigelige mængder af opdragelsesforsøg i deres opvækst og i mange tilfælde langt ind i deres voksenliv. Sådan introducerer Per Westergaard Sørensen temaet i hans bog "Jeg er OK som jeg er". Med udgangspunkt i praksis giver forfatteren herefter en bred gennemgang af emnet. Teorier og den praktiske virkelighed forbindes på en fremragende måde, og ikke mindst med stor respekt og solidaritet i forhold til mennesker med handicap.

Til daglig er Peter Westergaard Sørensen stedfortræder på et beskyttet værksted i Sønderjyllands Amt. Han har tidligere udgivet bogen "Fra rejseleder til stifinder". Bogen henvender sig til alle faggrupper, der arbejder i handicapområdet, men også til pårørende, politikere, embedsmænd og andre der vil styrke deres viden og indsigt på dette område.

Pris kr. 200 inkl. moms + forsendelsesomkostninger.

Bøgerne kan bestilles på
Forlaget Udvikling, Ladegårdsgade 44-46, 5610 Assens.
Telefon 64 71 59 93, fax 64 71 59 92, e-mail: udvikling@nypost.dk

Skriv en artikel til UDVIKLING

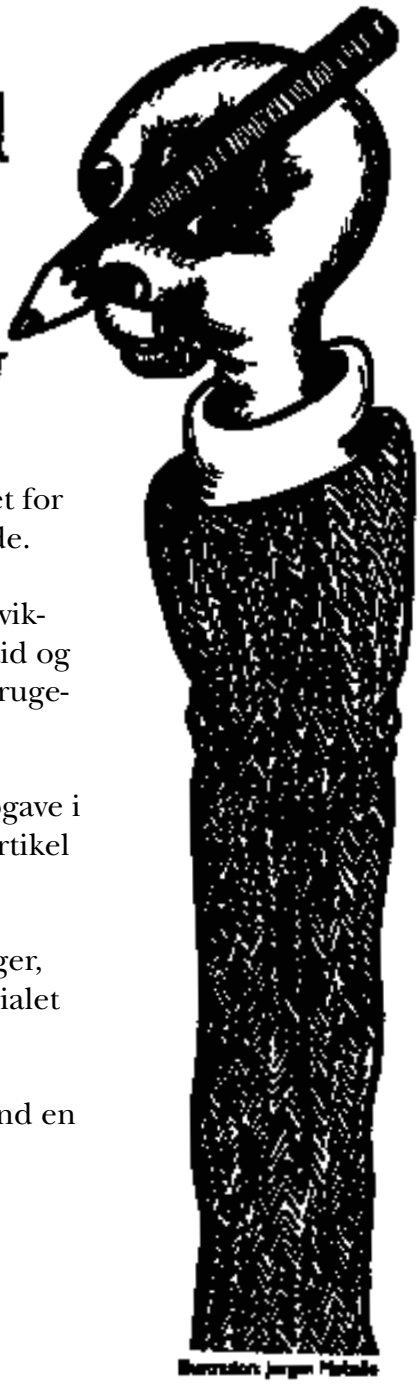

Udvikling modtager gerne artikler om arbejdet for og med mennesker, der er udviklingshæmmede.

Udvikling er interesseret i artikler om boligudvikling, dagtilbud, undervisning, uddannelse, fritid og som noget helt naturligt noget om, hvordan brugerene ser på tingene.

Har du lavet et spændende projekt eller en opgave i forbindelse med din uddannelse, så send en artikel om det til Udvikling.

Udviklingshæmmede der har lavet digtsamlinger, postkort eller lignende kan få formidlet materialet gennem Udvikling.

Grib pennen og brug fotografiapparatet og send en artikel til Tidsskriftet Udvikling.

Redaktionen